

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 26 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, december 17.

Dobrudzsában is visszavonul az ellenség.

Budapest, december 16. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoporija:

Az ellenség visszavonulása most már a dobudzsai arcvonalra is áterjedt, ahol tegnap reggel a szövetségesek megkezdték az üldözést. Buzentól délkeletre csapataink áthaladtak a Calmatuiulon, az ugyanilyen nevű várostól északra pedig elfoglalták a hegy lábát. Ez alkalommal újból 2000 foglyot szállítottunk be.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az oroszok támadásai tegnap csak az Uz-völgytől délre fekvő területre szorítkoztak. Itt Fabini altábornagy csapatai ellen intézett négy támadás omlott össze tüzéségi és géppuska tüzünkben.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Augusztowkánál az oroszok a vadászaink által tegnap elfoglalt árok ellen többször, de mindig eredménytelenül támadtak. Lucktól nyugatra egy osztrák-magyar portyázó különítmény rajtaütött orosz biztosító csapatokon és szétugrasztotta azokat. Foglyokat szállítottunk be.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nincs fontos esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Csapataink Moldváig nyomultak előre.

Berlin, december 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Az Ypern—Wytschaete hajlásban a tüzéségi harc időnként jelentékeny erőre emelkedett. Sillebektől délkeletre rohamcsoportjaink előretörtek egészen az angolok második vonaláig, amelynek őrsége elmenekült.

A német trónörökös arcvonala:

December 15-én sikerült a franciáknak Verdun északkeleti arcvonalán a legelső állásainktól egy második előkészített vonalba — Talou hegyhát, — Louvemonttól északra emelkedő magaslatok — Chalette major —

Ferdinánd Londonban.

Király volt! Országá volt, trónja körül gazdag bojárók vetélkedtek a fényezésben. Kastélyai voltak, melyek mellett csodálkozva ment el az idegen s kalaplevéve az alattvaló. Királyi házában tisztelettel hajoltak meg az idegen államok képviselői, akik milliók nevében adták meg neki ezt a tiszteletet.

Alom volt-e ez? Vagy igaz volt valaha?

Ferdinánd ur eljátszotta a királyságát, mint egy könnyelmű hazardjátékos. Bojárjai ott hagyták, mint egykor „szent Pál az oláhokat” s most Páris, London és Szentpétervár palotáiban rendezkednek be. Kastélyaikban magyar, német, bolgár és török katonák pihenik ki fáradságaikat s alattvalóinak ajkán neve hallattára szitok fakad s az idegen népek tiszteletét megvetés, vagy legjobb esetben a káröröm váltotta fel.

S Ferdinánd ur úgy tekint ki a világ ablakán, mint a menekülő, akit üldöznek. De hová meneküljön?!

Nem kell félni. Ferdinánd ur nagy elme, kitűnő sztratégia, rejtekhelyét meg fogja ő választani jól. Mert nem férfi Ferdinánd ur, aki kis hazájának sirlalmában részt tudna venni, aki védeni tudná utolsó rögéig azt a földet, amely könnyelműen rábízta magát: szoknyahős Ferdinánd ur, aki e vész rettenetes napjaiban felesége viganója mögé bujik.

— El, el Angliába, nóm szeretett hazájába! — éneklí Menelausz-szal szabadon s csapat-papot: Jonescut és Bratianut, szóval mindent feledve, megy, fut, rohan, Csalfaföldi Vitéz Ferdinánd.

A gin, a punes, a grog hazája int feléje s természetesen felesége kastélya, felesége családja és felesége vagyonszája. Milyen szatirája a sorsnak! Egy kitartott király, egy selyem-férj, akinek a felesége ad enni, egy koronás makró, akinek a számláját az asszonyának a fehér keze fizeti ki.

Elveszett az ország, elhagytak a bojárók, megátkoz a nép: ez mind semmi Ferdinánd ur, de hogy a becsület is odaveszett a feleség selyemszoknyájának a ráncában: ebből karikatúrát fog csinálni a történelem.

Lehet, hogy egy futó király arca már el sem vörösödik, ha erre a szégyenre gondol.

Beconvauxtól délre fekvő terület — visszaszoritani bennünket.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Lucktól nyugatra osztrák-magyar csapatok sikeres aknarobbantás után benyomultak a megrongált ellenséges árkokba és további romboló munka után számos fogolylyal és zsákmánnyal tértek vissza.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Az Uz völgytől délre az oroszok két támadása tüzéségi tüzünkben megakadt.

Mackensen vezértábornagy hadcsoporija:

A kilencedik hadsereg bal szárnya szakadatlan harcokban elérte a Buzeu—Rimnicul—Sarat utat. Buzeutól keletre kivívtuk az átkelest a hasonnevű szakaszon. A jobb szárnyon pedig a Calmatuiul lapályon újra 2000 foglyot szállítottunk be. A dunai hadsereg feltartóztatathatatlannal nyomul előre északkelet felé. Dobrudzsában az oroszok feladták legdélőbb állásaikat. Bolgártörök és német csapatok gyors üldözéssel áthaladtak a Colegio-lae—Cartol—Harsova vonalon.

Macedóniai hadszíntér:

Nincs különös esemény. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Washington. Az itteni német nagykövetség felhatalmazta a lapokat annak közzétételére, hogy: bizonyos, ha a hadviselő felek összeülnek, hogy a békéről tárgyaljanak, e tárgyalások legfontosabb tárgya a fegyverkezések korlátozása lesz.

Páris. A francia vezérkar hivatalos jelentése december 15-ikén: Több napig tartó tüzéségi előkészítés után Douaumonttól északra több mint tíz kilométer hosszú fronton visszavonulásra kényszerítettük az ellenséget, három kilométer mélységben benyomtuk frontját, számos lövészárkon kívül több helységet, valamint Haudomont-ot és Besonsaux-t elfoglaltuk. 7500 fogoly, köztük kétszáz tiszt, sok nehéz ágyú, tábori löveg, lövészárk-ágyú és sok hadiszer van zsákmányunkban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti december 16-án este: A Somme vidékén időnkint erős ágyútüzelés. A Maas keleti partján nyugodt éjszaka után a harcok ma megélnékültek.

Nagyoláhországban és Dobruzsában seregeink részben harc után jelentékeny területet nyertek. Macedóniában nyugalom.

Bécsből jelentik: Itt olyan hírek vannak forgalomban, hogy Briand francia miniszterelnököt megölték. A hír megerősítésre szorul.

Tisza István gróf miniszterelnök közli, hogy kérdést intéztek a szövetséges bolgár kormányhoz és az semmiféle kifogást nem emelt.

Eitner Zsigmond: — Vajjon megkérdezték a szultánt is, hogy megmaradhat-e Jeruzsálem királya cím is? (Nagy derűtség.)

Apponyi Albert gróf szólalt fel ismét s kijelentette, hogy a miniszterelnök ama kijelentése után, hogy az önálló nemzeti hadsereg kérdésében az akták le vannak zárva, nem szűnik meg az önálló magyar hadseregért küzdeni. Bármiként vélekedik is a többség, a magyar nemzet erről a jogáról sohasem mondhat le. Közjogunknak teljesen megfelelő lenne, ha a hitlevélben erről említés tétetnék.

Károlyi Mihály gróf szintén az önálló hadsereg érdekében emel szót.

Tisza István gróf miniszterelnök megmagyarazza félreértett szavait. Az akták lezárását nem a nemzeti hadseregért érte, hanem a vezényleti nyelv kérdésére. A nemzeti hadsereg kérdésében a fejlődésnek tág tere van s a hadsereg nemzeti jellegének nincsenek sem akadályai, sem ellenzői.

Ezután a Ház a címet elfogadta.

Az elnök a vitát félbeszakította és a legközelebbi ülést hétfőre tűzte ki. A Ház a miniszterelnök javaslatára elhatározta, hogy az ülésen a koronázással kapcsolatos többi kérdéseket is tárgyalják és esetleg döntéseket is hoznak.

Valószínűleg ezen az ülésen történik meg a nádorhelyettes megválasztása is. Az ülés vége este féltizkor.

Koronázási sérelmek.

(A mellőzött képviselők.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Lapunk más helyén megírjuk, Zlinszky István interpellációt jegyzett be amiatt, hogy az országgyűlést a koronázást rendezők mellőzik. A képviselő így nyilatkozott, erről az ügyről:

— Akik a koronázás rendező-bizottságában a vezetőszeret vizik, tagjai a Nemzeti Kaszinónak s részesei annak a furcsa kaszinói szolidaritásnak, amely következetesen összetevészi a magnások zártkörű társaságát az országgal. Láz a tévedés érzik a koronázás előkészítési munkálatain is. Jekeltaussy Zoltán nagyon vigyázott arra, hogy a királyi pár közelébe sem a koronázó templomban, sem egybűt a koronázási ünnepély egész ideje alatt más ne térközhessék, csak magnás. Ötsoros magnásgyűrűvel kerítik el a felségeket azoktól, akik nem nyomathatnak ugyan kilencágú koronát a névjegyükre, akiket nem a kaszinói tagság kvalifikál a kormányzati aktuson való részvételre, hanem a törvényhozási minőségük, az ország közönségétől kapott megbízásuk, hogy koronázzák meg az új királyt. A képviselőknek az ötös magnásgyűrű mögött jutott csak hely.

— A koronázás par excellence törvényhozási aktus, ami a külsőségeiben is kifejezésre jut. Képviselőházi ülés keretében koronázzák meg a királyt. A Ház reggel hat órakor ülésre ül össze, amelynek napirendjére már korábban kitűzték a koronázást. Az egyházi és közjogi szertartásra a törvényhozás felvonul a várba, majd a koronázás végével újra egybegyűl a képviselőházban, a hol berekesztik a reggel megnyitott ülést. Szóval, a koronázás a képviselőház ülésének keretében történik. A képviselőház tagjainak így közvetlen a szerepük s nemcsak joguk, hanem kötelességük is, hogy a koronázási ünnepen megjelenjenek.

— Ugy volna rendjén, ha az elhelyezésükről való intézkedés nem is tartoznék a rendező-bizottság jogkörébe, nem hogy még csak vita is lehessen arról, ők állják-e körül a királyt, vagy a nem kétes szalonképességű magnások.

— A képviselők kellelően és egészen tárgyalják ezt a sérelmet. Az ő körükből van az az adat, hogy a képviselőház tagjainak részvételére előtérbe tolt magnások között — öt vöröskeresztes megbízott is van.

Ausztria császára, Magyarország apostoli királya.

(A koronázó képviselőház ülése.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőház ma délelőtt Szász Károly elnöklésével tartott ülésében a tegnapi hozott határozat értelmében a királyi hitlevél tervezetét tárgyalta.

Zlinszky István országgyűlési képviselő ma interpellációt jegyzet be „Az országgyűlés mellőzése a koronázás körül” címmel. Ennek az az előzménye, hogy Zlinszky lemondott a koronázás előkészítő bizottsági tagságról, mivel az előkészítő bizottság a polgárságot és az országgyűlés képviselőit mellőzve, kizárólag a nemesi rendek tagjait bizta meg a koronázás körüli funkciók elvégzésével.

Illés József előadó ismertette ezután a javaslatot. Rámutatott arra, hogy a hitlevél szövege évszázadokon keresztül alkotmányunkkal szerves kapcsolatban kialakult és azért azt megváltoztatni szükségtelen. A tervezetet elfogadásra ajánlja.

Apponyi Albert nincs azon a véleményen, mint az előadó és azt hangoztatja, hogy a királynak az országgyűléssel szemben való jogai a hitlevélben megállapítandók. A hitlevél legfontosabb része a király címzése, mely teljesen helytelen a mai szövegében. Leghelyesebb lenne, hogy kizárólag őfelsége magyar királyi jellege jutna kifejezésre. Teljesen helytelen, hogy a királyi címet az osztrák császári címzés után helyezték. Kéri amaz indítványának elfogadását, hogy a hitlevélben csupán a magyar királyi cím említessék.

Károlyi Mihály gróf rámutat arra a megmérhetetlen teljesítményre, amelyet a magyarság a háboruban végzett s amelynek alapján megkövetelhetjük, hogy a magyar nemzeti hadsereget felállítsák. Azt látja, hogy az óriási erőfeszítés ellenére a magyarságot mellőzik és haladás helyett visszafejlődés van. Ezért azt javasolja, hogy a hitlevélben garantálja a király a nemzeti hadsereg megalakítását.

Pejaosevics Tivadar őrgróf a horvátok nevében elfogadja a javaslatot avval a megjegyzéssel, hogy a horvátok álláspontja, hogy őfelsége nagy címében a nomenklaturát, Horvátország közjogi pozíciójának megfelelően kell megállapítani.

Andrássy Gyula gróf elvileg lehetségesnek tartja a hitlevél szövegének a megváltoztatását. Általánosságban elfogadja a tervezetet, de a címkérdésben Apponyi elfogását tartja megfelelőnek.

Rakovszky István elfogadja ugyan a javaslatot, de a cím megállapítást hibáztatja. A koronázó Magyarország ilyen kérdést nem tehet attól függővé, hogy áll-e, avagy bukik az osztrák kormány.

Polónyi Géza helyesli a miniszterelnök állásfoglalását a horvátokkal szemben, amde a címkérdésnél egyetért a kifogásokkal.

Az ülést ezután délután négy óráig felfüggesztik.

A délutáni ülésen Simentsits Elemér alnök elnököl.

Polónyi Géza folytatja beszédét. Hangoztatja, hogy a király garantálhatná a hitlevélben, hogy a sérelmek nem ismétlődnek meg.

Károlyi Mihály gróf javaslatához csatlakozik.

Bartha Odön hosszasan fejtegeti, hogy a magyarság érdekeit a hitlevélben kell garantálni. Sohasem az uralkodó volt az oka a nemzet és a trón közötti ellentéteknek, hanem mindig az uralkodó tanácsadói. Apponyi Albert gróf javaslatához csatlakozik.

Tisza István gróf miniszterelnök szólal fel ezután.

A miniszterelnök megállapítja, hogy az osztrák kormányválságnak kizárólag az osztrák belpolitikai viszonyok voltak az okai és az teljesen független a címkérdéstől. Polónyi felemlítette a trónöröklés rendjének kérdését, amire azt válaszolja a miniszterelnök, kétségtelen, hogy Ferenc Ferdinánd halála után kit illetett a trón, mert törvénybe van iktatva, hogy Ferenc Ferdinánd gyermekei nevében lemondott a trónöröklés jogáról. Tiltakozik az ellen, hogy ebben a kérdésben kételyt, vagy akárcsak homályt akarjanak támasztani.

A miniszterelnök ezután rátért a vitában a hitlevélről elhangzottakra. Őfelsége alkotmányos jogairól, a katonai rendelkezések tekintetében — úgy mondotta — az akták már le vannak zárva és a jelen pillanat legkevésbé alkalmas arra, hogy kontroverziákba bocsátkozzunk. Sem a kormánynak, sem másnak nem lehet más álláspontja, mint amelyet 1908-ban az akkori szabadelvű-párt kilenczes bizottsága megállapított.

Felkiáltások: Azóta minden megváltozott! Világháború van!

Tisza István gróf miniszterelnök: Sok minden megváltozhatott, a világháború sok minden változást idézhet fel, de a magyar közjog sarktételeit nem változtathatja meg semmiféle világesemény és nem indíthat bennünket arra, hogy álláspontunkat megváltoztatva a magyar közjog sarkalatos tételeit megváltoztassuk. (Helyeslés). Nem mások egyéni véleménye, hanem meggyőződésünk szerint fogunk eljárni.

A legélesebb felszólalások a cím ellen irányultak és könnyelműséggel, felületességgel vádolták meg a kormányt. A nagy cím, amely több mint egy évszázad óta van megállapítva, most is használatban van, de a kormány nem tartotta megfelelőnek és ezért az osztrák kormányváltozást felhasználta arra, hogy a címnél szükséges változtatásokat eszközöljünk. Az „apostoli” jelzőt megfelelő helyen kellett alkalmazni. A horvátok kérelme a magyar közjognak is megfelelően, annak helyét adhattunk.

Ezután a javaslatokat általánosságban elfogadták.

Ezután a Ház áttért a hitlevél javaslat részletes tárgyalására.

A cím kérdésénél Apponyi Albert gróf, Károlyi Mihály gróf, Batthyány Tivadar gróf és Andrássy Gyula gróf szólaltak fel és azt hangoztatták, hogy a hitlevélben őfelsége címét Ausztriától függetlenül állapítsák meg.

Ábrahám Dezső felveti azt a kérdést, vajjon a szövetséges Bulgária érzékenységét nem sértjük-e, ha a címben őfelségét Bulgária királyaként nevezzük meg.

Statuskvo: az entente hadicélja.

(A békekilátások nem javultak.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Londonból jelentik: Az entente nem tekinti több hadicéljának a német militarizmus megsemmisítését, hanem csupán a statuskvo helyreállítására törekszik úgy nyugaton, mint a Balkánon. Ha Oroszország ragaszkodnék Konstantinápoly megszerzéséhez, úgy Anglia gördítene akadályokat az orosz törekvések elé.

Bernből jelentik: A francia szenátusban Briand miniszterelnök válaszul az interpellációkra kijelentette, hogy a központi hatalmak békejavaslatáról *keddig nem nyilatkozhatik*, mivel sürgős intézkedések miatt több napra csak hivatalos teendőivel foglalkozhatik.

Milanóban mozgalom indult meg, hogy a kormányt felszólítsák a béke megkötésére.

Pétervárról jelentik: Brattianu román miniszterelnök ideérkezett, hogy az orosz kormánykörökkel megbeszélje a központi hatalmak békejavaslatát. A cárra a főhadiszállásról visszatért a fővárosba.

A Kölnische Zeitung jelenti Zürichből: A svájci kormánykörök azt vélik, hogy a békeközvetítés jelenleg a semlegeseknek lehetetlenséggel hataros feladat lenne, amely kellemetlen következményekkel járhatna. A svájci szövetségtanács épen ezért egyáltalán nem foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Genéből jelentik: Ideérkezett jól értesült körökből származó hírek szerint Németország békeajánlatával nem akar német békét, hanem olyan megoldást keres, amely mindakét tábor kielégíti.

Newyorkból jelentik: Itten az a vélemény uralkodik, hogy az entente államok fel fogják szólítani Németországot, hogy minden részletezés nélkül, álta-

lánosságban tegye közzé békefeltételeit.

Genéből jelentik: Sonnino azon felszólítása, hogy minden egyoldalú nyilatkozattól tartózkodjanak a béke kérdésében, arra indította a kabinet tagjait, hogy holnap távol maradjanak a szenátus ülésétől. Keddig el fog dőlni az a kérdés, hogy milyen álláspontot foglal el az entente a béke kérdésével szemben.

Zürichből jelentik: A Tagesanzeiger jelenti a francia határról, hogy a központi hatalmak békeajánlata a fronton küzdőkre — a beérkezett jelentések szerint — nem tévesztette el hatását.

Békelehetőség és a kölcsön jegyzés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A béke lehetőségének első komoly megnyilvánulása szokatlanul buzditóan hatott a hadikölcsön jegyzésének mozgalmára. A közeli béke lehetőségére ugyanis a spekulációra alapított értékpapírosok keresletében csökkenés állt be, viszont az elhelyezkedést kereső tőke érdeklődése ismét fokozottabb mértékben fordult a biztos és magas kamatozást biztosító állampapírosok felé. Ezt igazolja a kincstári járadék árfolyamának növekedése is, valamint a tőkének szapora jelentkezése a hadikölcsön mind sikeresebbnek mutatózó mozgalmában.

A pénzügyi kormányzat az a törekvése, hogy a hadikölcsönbe első sorban az otthon eldugdosott és gyümöleszettelül heverő tőkék vonassanak be, a közigazgatási tisztviselők és a nép társadalmi vezetői részéről országszerte megértésre talált. Ennek köszönhető, hogy az ugynevezett teaurált pénzeket egyre jobban sikerült rejtett helyekből előcsalogatni és a hadikölcsönök révén közgazdasági szervezetünk vérkeringésébe visszavezetni. Számos községből kapunk hírt arról, hogy a járás főbírája, a

község jegyzője és bírja — megértve a kormány intencióját — tanyáról-tanyára, házról-házra járva, magyarázzák a hadikölcsön hasznosságát és buzditják a földmives gazdákat a kölcsön jegyzésére. Ennek a közvetlen, élőszóval történő agitációnak nem remélt nagy hatása van, mert ennek nyomán százezrekre, még olyan jegyzések jönnek össze, amelyekre az aláírók az otthon tartogatott pénzekből teljesítik a befizetést. Ha ezek a példák — amint hisszük is — országszerte követésre találnak, az ötödik hadikölcsön nemcsak hitelművelési szempontból, de üdvös közgazdasági kihatásban is méltó párja lesz az előző hadikölcsönöknek.

Az aradi pénzügyintézetnél a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál: Baross Ferenc dr. 10.000, Weisz Böske 10.000, Pless Lipótné 10.000, Kertész Miksa dr. 5000, Katona Pál 5000, Wild Boldizsár 5000, Wild Jánosné 5000, Elek község róm. kath. egyház alapja 3700, Seprős község 2000 korona. Összes eddigi jegyzés **4.550.000 korona.**

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál újabb jegyzés: **298.950 korona.** A jegyzések összege **4.058.950 korona.**

Az Aradi Ipar- és Népbanknál Strifler Ferenc 2000, Hézsó Ilona 1000, Zsilinszky Pál Békésésaba 1100, Zsilinszky György Békésésaba 1000. Egyéb jegyzés 800 korona. Összes eddigi jegyzés **916.100 korona.**

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a mai napon 4300 koronát jegyeztek. Ebből Rauch Ferenc 4000 koronát. Összes eddigi jegyzés **424.100 korona.**

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál jegyeztek: Grünwald Lenke 5000, Lengyel Sándorné 4000, Winter Sárka 4000, Bloch Károly 2000, Vasvári Vendelné 700, Dreisziger Márton Mikelaka 500 koronát. Az összes eddigi jegyzések **368.400 korona.**

A „Viktoria” Takaréks és Hitelintézetnél a mai jegyzés 63.500 korona. Ebből jegyzett az Általános Biztosítóbanc — jelenleg Arad — 50.000 koronát. Az összes jegyzés eddig **934.700 korona.**

Kitüntetés. Ferenc Szalvátor főherceg Werner Sándor dr. honvédfőorvosnak, a cs. és kir. 31. sz. kórházvonal parancsnokának a hadegészségügy terén kifejtett érdemeiért a Vörös Kereszt II. osztályú díszjelvényét adományozta a hadi ékítménnyel.

Miért nincs Aradon irodalmi élet?

(Irók és művészek tömörülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vasárnap délelőtt 11 órakor aradi írók és művészek gyülekeznek össze a város háza kis termében, hogy megbeszéljék a tömörülés lehetőségét. Megbeszéljék azt, hogy lehet-e íróvá válnia annak, aki Aradon él, vagy okvetlenül el kell-e itt sorvadnia minden írói tehetségnek az irodalmi levegő hiánya miatt?

Mert Aradnak van közönsége: az bizonyos. És pedig olyan intelligens és minden fejlődésre alkalmas közönsége, mint kevés városnak. Itt nem vész el semmiféle érték, mert maga a közönség nem engedi. Színházat, hangversenytermet, a telolvasások helyét zsumfolásig tölti meg. Érdeklődik minden kulturális mozgalom iránt, tud bátorítani és jutalmazni. Szeretreméltó, igényeit mérsékelni is tudja, s megértő a végtelenségig. Ez a közönség szomjazza az irodalmat. Író, ha jön Aradra, vagy irodalmi esemény szenzációja kapcsolódik be életébe: törli magát utána, s igyekszik megörizni ezeket az emlékeit.

S ez a közönség nem jut irodalmi levegőhöz. Valami csodálatos véletlen elzárja tőle az irodalmat. Az iskola anyagának kimerítése után az irodalom irras fejlődésének útja elkerül Aradot, talán azért, mert nem vezet erre senki. Irodalmi izlését csak úgy limomithatja,

ha felszalad Pestre, s ott röptében magába szív nem is mindig egészséges szellemet, vagy ha a színház révén erre surran egy kis irodalmi szél.

De a színház tájékán is ritka az irodalom. Selejtes operettek élnek a siker mámoros napjait. A színház azt mondja: a közönség kívánja ezeket, elő kell adnia! Lehet! De miért kívánja a közönség, vagy legalább is egy nagy része? Mert irodalmi izlése fejletlen. S miért fejletlen? Mert nincs Aradon irodalmi élet, ahol az izlés fejlődhetne.

Nézzük meg a szomszéd nagy városok életét. Nagyvárád, a megújuló magyar irodalom bölcsője. A nagyarányú szellemi élet megteremtette a maga gyümöleszeit. Nagyvárád megértő publikuma költőket nevelt, mint Ady Endre, Dutka Akos, írókat, mint Bíró Lajos, az új magyar literatura ékessége. Temesvárott az „Arany János” kör intenzív, belsőleg ép úgy, mint külsőleg hatásos szellemi életet él. Munkásságának mezején aranykalászok diszlenek, nevek bukkannak fel, amelyek rövid idő alatt csengő hangzásuak és egy ország előtt kedveltek. Szávay Zoltán, Nel, Jörgné Draskóczy Ilma stb., hogy Szabolcska Mihályról ne is beszéljek. Szabolcskát a múlt évek egyikében a református egyház egyik legnagyobb alföldi parokhiájára hívták meg. Szabolcska Mihály szegény ember, s reája nézve nagy anyagi emelkedést jelentett volna a turi eklezsia papi állása, s még sem ment. Midőn megkerdezték tőle, így válaszolt:

— Nemesak pap, de talán költő is vagyok. Nekem szükségem van hozzám hasonló emberekre: akik inspirálnak s akik meghallgatnak. Temesvár telve író emberekkel és megértő lelkekkel: Az Arany János kört nem hagyom el a jobb parokhiáért. Szeged tele van ma is jónevű írókkal, akiknek szelleme túl tud repülni az alföldi végtelen rónákon s akiknek szellemi termékeit a fővárosban is arannyal fizetik. Ilyenek Tömörkény István, Mora István, Sz. Szigeti Vilmos stb. Arról pedig pleonazmus volna beszélni, hogy Szeged egykor mennyi kiváló elmét nevelt és adott a magyar fővárosnak és a magyar irodalomnak, mert az írókat nevelni kell s az írók csak ott nevelődhetnek, ahol méltánylás és megértés fogadja őket.

Miért jutott volna csak épen Aradnak az a szármalmas sors, hogy egyáltalán ne legyen irodalmi izlése s csak az aradi közönségnek az a szomorú helyzet, hogy irodalmi izlését Arad város területén belül ne fejleszthesse s a legcsekélyebb irodalmi mozgalom is elkerülje?

Hogy hol a baj? nem kutatjuk. De baj, okvetlenül van valahol, mert az a mostohaság, amely körülveszi az aradi írókat, még sem lehet természetes. Kutassák ennek az okát azok, akik a holnapi gyűlést egybehívták s azon megjelennek. Ez joguk és kötelességük is. S ha Arad életének nagy folyamába bevezetik az irodalom esörgedező patakját, azzal nagy hállára kötelezték maguk iránt ennek a városnak a közönségét.

Jassyból menekül az oláh kormány.

(Kitűrik az oláhok a Szereth vonalat is.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Corriere de la Sera jelenti, hogy az oroszok és a románok a Szereth vonalát is fel fogják adni és valószínűleg a legközelebbi napokban kiűrik. Ezzel szemben a Pruth vonalon készítenek elő orosz részről újabb ellenállást, amely a siker kilátásával kecsegtet.

A román kabinet különböző tagjai elhagyni készülnek Jassyt. Az utolsó román minisztertanács elhatározta, hogy a román külügyminiszter Pétervárra teszi át székhelyét s valószínűleg vele megy Bratianu miniszterelnök is. A kabinet többi tagjai valószínűleg Kiewbe mennek. A román kamarát is legközelebb már Pétervárra hívják össze. A király azt a kívánságát nyilvánította, hogy csak egy hétig kíván Oroszország vendége lenni, aztán Angliába utazik.

A jassyi prefektúra királyi dekrétumot közöl, hogy a parlament összehívását újból elhalasztották közlekedési nehézségek miatt. Ez a közlekedési nehézség volt az oka annak

is, hogy az oláh menekültek nagy részét Oroszországba vitték.

Jassyból jelentik, hogy a romániai menekültek között nagy éhínség uralkodik. A menekültek nagy része a szabadban lakik.

Szótiból jelentik: Zsekov, a bolgár hadsereg főparancsnoka, egy hadseregparancsban rámutat a csapatok győzelmes előnyomulására, ami által Románia felét már megnódították. Eddig százhuszezer foglyot ejtettek, háromszáz ágyut zsákmányoltak. Már csak kevés kell ahhoz, hogy az oláh hadsereg megsemmisüljön és a román állam eltűnjék a térképről.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután fél négy órákor, mérsékelt helyárral: *Kis király*, operett.

Este nyolc órákor, rendezes helyárral: *Farsang*, színmű. (C. bérlet.)

Hétfőn: *Zsuzsi kisasszony*, operett. (A. bérlet.)

Kedden: *Kis gróf*, operett. (B. bérlet.)

Szerdán: *Trilby*, színmű. Új betanulással. (C. bérlet.)

Csütörtökön: *Trilby*, színmű. (A. bérlet.)

Pénteken: Kertész Vilmos, a Buda-Temesvári színház tagjának felléptével: *Hoffmann meséi*, opera. (B. bérlet.)

Szombaton délután fél 4 órákor ifjúsági és népies előadás: *A vasgyáros*, színmű.

Este 8 órákor rendezes helyárral: Kertész Vilmos felléptével: *Hoffmann meséi*, opera. (C. bérlet.)

Vasárnap délután a jogyermekek örömeire *Hófehérke és a hét törpe*, zenés mesejáték.

Ez a munkásságuk annyival szebb lesz, mert amint értesülünk az *önzetlenség* jegyében halad. Az aradi írók és művészek nem vádolnak, nem itélkeznek. Nem támadnak meglevő egyesületek ellen, nem vonnak kérdőre esetleges mulasztásokért senkit, nem akarnak nagyhangu trombitaszóval közönséget fogni maguknak, még csak tagsági díjakat fizető publikumot sem keresnek, egyes egyedül és kizárólag csak az irodalom önzetlen és tiszta szeretete lebeg a szemek előtt s azokat az okokat és lehetőségeket kutatják, amelyeknek segítségével Aradon intenzív irodalmi és szellemi életet, fejlett izlést és nemes kultúrát lehet teremteni.

Ugy tudjuk, hogy Aradon nem az első kísérlet ez arra nézve, hogy irodalmi élet és művészeti szellem vonuljon be a mostohának látszó város falai közé. Ezek a kísérletek azonban talán éppen azért nem sikerültek, mert nem önálló alapon indultak meg. Támaszbotot kerestek részben egyes egyesületek, részben a publikum támogatásában. Mindaddig, míg az egyesületek, vagy a publikum nagylelkűsége segítette őket, boldogultak is, mihelyt azonban a támaszbot valami uton-módon eltűnt oldaluk mellől, nem tudtak megállni a maguk lábán, tehetetlenek maradtak s el kellett pusztulniuk. Az új egyesülésnek talán nagyobb szerencséje lesz, mert biztosabb uton indul meg. Mi mindenesetre biztatóan kívánjuk, hogy Arad város közönségének a javára, tervük valóságga érlelődjen.

Aradi írók és művészek a kabaré színpadon.

(Modern Kabaré a Központban.)

A kabaré igazi művészetéből ritkán volt eddig része Arad közönségének. A nyári szünetekben rándultak le fővárosi kabaré-színházak lejátszott repertoárral, amelyek színpad nélkül, hevenyészve adtak elő, s még így is nagy hatást értek el. Az eddig nélkülözött szórakozást elégíti ki az az értékes ötlet, amelyet Szendrey Mihály szíriagazgató és Sulik Kálmán hírlapíró vetettek fel. A két invenciózus ember azon fáradozik, hogy fővárosi mintára Aradon is életre hívják a kabaré művészetét. Szilveszter estjén és újév napján tartják meg „Modern Kabaré”-jük debütjét, amelynek sikerétől teszik függővé további munkájukat. A Központi-szálloda újjáalakított teli-kertjében tartja meg a „Modern Kabaré” első előadásait, ahol intim színpadról, barátságos miljöben, fehér asztalok mellett kelnek majd szárnyra az első forró dalok, a kacagtató ölecek s megkapó drámai hangulatok.

A Modern Kabaré gondolatának megteremtői a napokban hozzák nyilvánosságra az első előadások teljes programját. A műsor fővárosi és aradi szerzők rövid lélekzetű, de érdekes munkáiból kerül összeállításra. Az aradi szerzők közül Zombory Andor, a kiváló író, több számmal szerepel a műsoron, aztán Faragó Rezső és Farkas Ferenc egy-egy régi, kedves emléküket bocsátották előadásra a Modern Kabarénak. Az énekszámok megzenésítését egyik legkiválóbb zeneirónk: Zerkovitz Rudolf vállalta magára, akinek külön, önálló száma is gazdagítja a programot. Marót Sándor finom tollal megírt hangulatot visz a Modern Kabaré intim színpadjára. Sulik Kálmán pedig aktuális ötletekkel nyújt alkalmat vidám szórakozásra.

Az aradi szerzőkön kívül a fővárosi kabaré-írók több elsőrangú munkája kerül előadásra, többek között Molnár Ferenc új színművének: A Farsang-nak paródiája, amelyet az ötletes Kővári Gyula írt.

A helyaratat 6, 4, 3 és 2 koronában állapították meg. Előjegyzéseket a színházi pénztár fogad el. A jegyeket csak a jövő vasárnaptól kezdve adják ki.

* Aradi művészek a Nemzeti Szalon kiállításán. Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma nyílt meg a Nemzeti Szalon téli tárlata. Az új tárlat meglehetősen gyenge nivóju, a kiállított képek közül különösen kiemelkedik Munkácsy Mihálynak egy eddig ismeretlen képe, amely Andrássy Gyula gróf birtokában van. A tárlaton igen szép munkákkal szerepelnek aradi művészek is. Nagy feltűnést és általános érdeklődést keltett felsőalmási Fábry Pancinak „Söröző bajor” című képe. A gyönyörű festmény, amelyen élénken meglátszik a müncheni hatás, az ifjú művésznő rendkívüli tehetségéről tesz tanúságot, és a kiállított képek közül egyike a legszebbeknek, legkedvesebbeknek. Igen meleg fogadtatásra talált Rubletzky Géza szobrászművésznének kiállított szobrai és nagyon tetszett a közönségnek az aradi származású Porter Paula festménye is.

* A színház hírel. A jövő hét érdekességei. Fölötte érdekes és nem mindennapi műsor teszi érdekessé a jövő hét játékrendjét, amennyiben a héten úgy a színmű, mint a zeneirodalom legkiválóbb alkotásai kerülnek előadásra. Az egyik Trilby, ez a szenzációs színmű, mely teljesen új betanulással szerepel a műsoron, a másik a Hoffmann meséi opera, melyet most teljes egészében ad elő a társulat, úgy mint a m. kir. operában játszik, minden próza nélkül és a „Venecia” felvonás is megy, amit eddig a vidéken kihagytak. A Hoffmann meséi tehát igazi premier számba megy. Színházi eseményként említjük, hogy a címszerepben Kertész Vilmos, a Buda-Temesvári színház kitűnő tenoristája lép fel vendégként. A többi összes szerepek a társulat elsőrendű tagjai között oszlik meg. Ugyancsak a heti műsoron szerepel a Zsuzsi kisasszony és a Kis gróf, ez a kitűnő operett. Vasárnap este nem lesz előadás, ellenben délután fél négykor a jó gyermekeknek örömeire színpadon kerül a Hófehérke és a hét törpe zenés mesejáték.

* Kölesey zsúr. Zombory Andor tanárnak „Köhök és Korok” című felolvasására, melyet Kiss Miklósnak Wagner József tanár kíséretével előadandó énekszámra előz meg. 1 koronás belépőjegyek vasárnap délután a pénztárnál válthatók.

* Rendőrtisztviselők január 6-iki hangversenye. Oriási érdeklődés nyilvánul meg a rendőrtisztviselők hangversenye iránt, amelyet a feldult erdélyi falvak felépítése javára rendez a rendőrség. Fővárosi és helybeli művészek működnek közre magánszámokkal és színdarabban. Minthán a hangversenyekre járó közönség leginkább megszokott helyén szeret ülni e célból már most ajánlatos a Scherhag-H. és Fiai cég üzletében a jegyeket előjegyeztetni.

* Az Aradi Élet. Bruckner Lajos művészeti hetilapjának legújabb száma ma jelent meg változatos, érdekes tartalommal. A címlapon Harsányi Margitnak, az Aradi Nemzeti Színház kitűnő drámai hősnőjének fényképe látható. Kapható minden trafikban és könyvkereskedésben, előadásakor a színház előtt. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Egyes szám ára 30 fillér.

* Kölcsonkönyvtár. Ujdonságok Kerpelnél.

A hadikötvény ép oly biztos, mint a pénz. Mindkettőnek értéke az állam hitelképességén és gazdasági erején sarkallik. Csakhogy az otthon tartott pénz gyümölcsöztenül hever, míg a hadikötvény hat szazaleknál nagyobb kamatot hoz!

Német főurak visszaélései.

(Letartóztatott nagykereskedők.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az Aradi Közlöny megírta berlini jelentés alapján, hogy Németországban óriási feltűnést keltett Mielzinszki gróf, póseni nagybirtokos letartóztatása, akinek az a bűne, hogy óriási mennyiségű gabonát adott el magánúton és pedig oly módon, hogy hamis bevallást készített és a kenyérmagvakat, mint mellékterményt tüntette ki és ilyenformán a Közélemezési Hivatal kompetenciája alól azokat elvonta.

Mint Berlinből jelentik, az ügyészség tovább folytatja a nyomozást, amely igen nagy nehézségekbe ütközik, mert nincsenek könyvek a gróf lakásán és így nem lehet megállapítani azoknak a gabonakereskedőknek a neveit, akiket a bűnügy részeseinek tekint az ügyészség. A hatóságnak az az álláspontja, hogy már 1915-ben lefoglalt gabonát is elvonta a közlemezés céljai elől, mert lehetetlenség lenne, hogy az 1916. évi szigorú rekvizitálás után még oly mennyiség maradt volna foltáratlanul, mint amennyit a bűnügy kipattanása alkalmával találtak. Az érdekelt gabonakereskedők azzal igyekeznek eljárásukat menteni, hogy olyan gabonáról van szó, amelyet lefoglálás után szabaddá tettek. Ez irányban is megindult a nyomozás és ez nemesak azzal az eredménnyel járt, hogy a kereskedők állítását megcáfolta, hanem az is bebizonyosodott, hogy óriási méretű „Kettenhandel” fejlődött ki, amely a kenyeret hallatlan módon megdrágította.

A vizsgálóbíró az ügyészi előterjesztés alapján tegnap letartóztatta ebben az ügyben Németország három legnagyobb gabona keres-

kedésének a tulajdonosát, és pedig: Katzenellenbogelt Posenbeus, Aronzohnt Pozenben és Rottsteint Berlinben és kilátás van arra, hogy rendkívül nagytekintélyű lengyel és német agráriusok letartóztatása is megtörténik, mert mint megállapították, egy mesterséges úton előállított takarmánnyal, amelynek azonban főalkatrésze a zab, amelyhez nem juthattak törvényes úton, óriási haszonra tettek szert. Így tehát Mielzinszki grófn kívül a lengyel arisztokráciának több tagjára vár a börtön.

Annyi bizonyos, hogy Katzenellenbogen volt a gabona esempészésnek értelmi szerzője és most a bíróság a cég könyveit vizsgálja át, hogy megállapítsa az üzlet mérveit. A cégnek üzletvezetője, Rogozinszky lovag megszökött és ellene a rendőrség körözlevelet adott ki. Rotstein, aki jelenleg katona, azzal védekezik, hogy ő az üzletében folyt manipulációkról nem tudott, de eme védekezés ellenére sem bocsátották szabadon, *noha három millió marka óvadékot ajánlott fel.* Az is bizonyos, hogy úgy a földbirtokosok, mint a gabonakereskedők mesés összegeket kerestek és ezért árdragítás miatt is megindult ellenük az eljárás. Amennyi eddig a hivatalos adatokból kiszivárgott az hallatszik, hogy némely üzlet oly fényes volt, hogy waggononként tízezer márkát kerestek. Tekintve azt, hogy Németországban külön bíróságot szerveztek, amely az árdragítással foglalkozik és amelynek ítéletei megtelebhezhetetlenek, a bűnügynek ez a része rövidesen már főtárgyalásra is kerül. Az árdragításnak maximális büntetése két évi fegyház és a polgári becsület elvesztése.

Petrozsénynél kóborló oláh katonák.

(Csendőrök harca a rablókkal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Népfelkelő csendőreink most házról-házra járják a határszéli községeket s mindenütt kutatnak az eldobált, de az oláh lakosság által elrejtett fegyverek után. Petrozsény környékén, a határon még most is kóborolnak a szétszórt oláh csapatok s ezek nagy munkát adnak a portyázó csendőröknek, mert sokszor csak a legizgalmasabb harc után lehet őket lefegyverezni.

Ilyen veszedelmes kalandban volt része pár nappal ezelőtt egy két tagból álló csendőrcsoportnak. A csendőroket parancsnokságuk Felsőurikány és Zsil községek határába küldte ki, hogy katonaszökevények és oláh martalócok után nyomozzanak.

A csendőrcsoport a Brandilla községhez közel levő erdős-sziklás vidék járatlan útjait taposta, mikor egyszerre az erdőből sortűz dördült el és fülük mellett süvítettek a golyók. A csendőrök az első pillanatban meglepődtek, de azután védelmi állásokba helyezkedve, felvetették a harcot a láthatatlan ellenség ellen. Borongós, ködös volt az idő és így csak vaktában lövöldöztek a támadók felé, akik a sziklák közé elbujva, formális ostromot intéztek a szorongatott helyzetben levő csendőrök ellen. Zápor módjára hullottak a golyók a csendőrök állásai közé, akik azt gondolták, hogy egész csapat oláhhallal állanak szemben és ezért óvatossággal megkezdték a visszavonulást.

Mezei Lajos népfelkelő csendőr vissza-

vonulás közben egy kősziklában megbotlott és elesett s attól tartva, hogy utólerik és lemészárolják, fegyverének elejtése után folytatta útját tovább.

Alig haladhatott harminc-negyven lépést, mikor ismét lövés dördült el a háta mögött és az egyik fa mögött megpillantotta Togyea Juon felsőurikányi lakos, katonaszökevényt. Togyea megszökött az ezredétől s már hónapok óta a havasokban kóborol. A csendőr, ahogy megpillantotta támadóját, bár nem volt nála fegyver, felszólította a katonaszökevényt, hogy adja meg magát. A válasz több lövés volt, amit a katonaszökevény a csendőr elejtett fegyveréből irányzott feléje. Az egyik lövés karján találta Mezei Lajost s mikor látta Togyea, hogy a csendőr elesett, futásnak eredt.

Másnap a csendőrök megerősítéseket kaptak és ezzel a megerősítéssel hajtóvadászatot indítottak a katonaszökevények ellen. Izgalmas hajszá következett ezután, esatárláncban végig haladtak a rengetegen s eközben újabb és újabb támadásban volt részük, de most már a támadók száma megszorodott, mert a csendőrcsoporton belül több helyről dördültek el lövések.

Nehéz munka után sikerült a támadókat egy sziklás hegyháthoz szorítani, ahol úgy körülzárták őket, hogy nem tudtak menekülni. Megadták magukat és egyenként, felemelt kezükkel léptek elő rejtekhelyeikből a katonaszökevény és még három oláh suhanc, akik az eldobált oláh fegyverekkel magukat telfegyverezve, rablóbandát alakítottak. A rablók és a katonaszökevény elfogásáról a dévai ügyészség jelentést tett a kolozsvári főügyészségnek.

Eckhardt-Kuppe.

(Örök emlékezésül az aradi hős főhadnagyr.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vitézi ének ez, harci dal, amelyet babér körít s amelynek levelein könnyű pereg és vér harmatozik.

Emlék ez, márványnál keményebb, melyet megemészteni nem tud az idő, mert szépség a tartalma és dicsőség az anyaga.

Oszlop ez, olyan magas, mint a Kárpátok csúcsa, amelyen elvérzett a hős, vérével és nevével jelezvén azt időtlen-időkig.

Magyar vitéz: Eckhardt István, tied ez az ének, terólad szól ez az emlék s a te oszlopod a kárpáti csúcs...

A kárpáti csúcs, amelyen Eckhardt István állott vitéz aradi hőseivel, nem névtelen többe: és mesébe illik elnevezésének története.

Ugy szólt a parancs, hogy ezt a csúcsot mindhalálig védelmezni kell. Parancs volt — és magyaroknak mondták.

— Fiúk, szólt öreg magyarjainhoz Eckhardt István főhadnagy ur, hallottátok-e? Itt vagy győzünk, vagy meghalunk... Megértette mindenki?

— Igenis, megértettük főhadnagy ur!

— Akkor jól van! S Eckhardt főhadnagy ur végignézett az ő kicsiny taborán, egy század öreg népfelkelő magyaron — aztán keményen eltordult, beleesett a szemébe valami, ki kellett venni — a fehér kendőjével.

Es jött az ellenség szokatlan erővel. Két zászlóalj orosz rohant a hegyes csúcs felé, amelyet Eckhardt István védelmezett egyetlen század magyarral. Már a csúcs alatt vannak...

— Tűz! — vezényel a főhadnagy s a szívek versenyt dobognak a ropogó fegyverekkel. Az oroszok megtorpannak, visszatáborodnak. Egy óra múlva újabb roham s újabb esütős orosz kudarc. A harmadik rohamnál már tétozáva támad a muszka, amelyet Eckhardt István rögtön észrevett s gondolkodás nélkül kiadja a parancsot:

— Most mi megyünk előre magyarok!

Egy pillanat s eget verő ordítással rohan a század — egy század fékevesztett, feldühödött magyar indulat. Gyuladt szemek, lehunyott szemek, emberi bögs, szuronydöfés... Legelől rohan Eckhardt főhadnagy ur, mint a fergeteg.

S a két zászlóalj muszka elfut az egyszáz magyar elől, kiket Eckhardt főhadnagy vezetett. S ez nem legenda, írott valóság, amint az következik.

Fájdalom: Eckhardt István már nem tudott visszamenni a saját lábán a kárpáti csúcsra, amelyet megvédelmezett, katonái vitték, könnyes szemmel, gondosan, mint a pelyhet. S oda fön a csúcsra, amelyért vérzett: kiszervezett.

Most megérkezett a hős jutalma.

Az a főparancsnokság, amelynek kötelekében a 33-ik gyalogezred, az Eckhardt főhadnagy ezrede, harcol, most fejedelmi módon állított örök emléket a magyar hősnak. Von W... brigadéros tudatta az ezreddel, hogy azt a kárpáti csúcsot, amelyért Eckhardt István meghalt, „Eckhardt-Kuppe”-nak nevezte el s ezentul ezt a nevet fogja viselni a magyar hősiesség örök dicsőségére.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytörszében :-: Egyes szám ára 12 fillér

Briand-t meggyilkolták?

(Saját tudósítónk telefontelefonjelentése.)

Zürich. Ide érkezett ellenőrizhetetlen hír szerint Briand francia miniszterelnököt meggyilkolták. A miniszterelnök meggyilkolásáról a részletek hiányoznak. A hírt hivatalosan még nem erősítették meg. A követségek eddig semmi értesítést nem kaptak Briand meggyilkolásáról.

Jogtalan üzletvitel tizenkét évig.

(Luttwák Izsák élelmiszer kereskedése. — Érdekes ügy Arad tanácsában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rendkívül érdekes ügyben határozott most Arad város tanácsa. Az ügy tárgyalása alkalmával kiderült, hogy egy messziről idekerült aradi kereskedő minden jogosultság nélkül vonja el Arad város lakossága elől a legértékesebb élelmicikkeket és messze vidékre szállítja.

Luttwák Izsák aradi lakosról van szó, aki Aradon valóságos típusra fejlődött. Több mint tíz esztendeje került ebbe a városba és mint halkereskedő kezdte meg működését. Arról volt nevezetes, hogy óriási kitartással és ambícióval járta végig a környéki községeket és összevásárolta a burgonyát, meg legfontosabb élelmicikkeket. Az aradi piacon mindég ő volt a legelső, ő ígért legnagyobb árat a zöldségfélékért és ő szállított el legtöbbet az aradi piacról Erdélybe, valamint Ausztriába. Évenként így több százezer korona üzleti forgalmat produkált és természetesen a burgonyával, meg az élelmicikkek kereskedésével igen jelentékeny vagyona is tett szert. Különösen a burgonyával való kereskedés hozott szép összeget a Luttwák-féle konyhára. Épen ezért rendkívül érzékenyen érintette Luttwák Izsákot az a rendelet, amely a burgonya forgalmát korlátozta. Néhány hónappal ezelőtt tudvalevőleg felállították Budapesten az Országos Burgonyaközvetítő Irodát és ettől fogva a burgonyát csak nagy nehézségekkel és kizárólag a városi tanács felhatalmazásával kaphatják meg a cégek. Luttwák szintén folyamodott a városi tanácshoz, hogy adjon felhatalmazást a burgonya-közvetítő irodának arra, hogy neki is megfelelő mennyiségű krumplit utaljon ki. A városi tanács azonban megtagadta ezt a kérelmet azzal az indoklással, hogy nincs elég bizalma a Luttwák-cég iránt és nem óhajtja a várost ezzel a céggel képviseltetni.

A Luttwák-cég rendkívül megnehezelt ezért a városi tanácsra és a fürge cégtörök fűhöz-fához szaladt, a tanács határozatának reperálása végett. Mivel sehol sem tudtak segíteni a baján, ismét beadványt intézett a tanácshoz s folyamodványában indignálódva követelte az engedély megadását.

„A tekintetes tanácsnak nincs joga, hogy engem, aki több mint tíz év óta iparszerűleg foglalkozom burgonya, zöldségfélék és élelmiszerek kereskedésével és aki ezen a címen nagy összegű adót fizetek, megosszon az iparjogomtól és lehetetlenné tegye kereskedésem tovább folytatását. Kérem a tek. Tanácsot, méltóztassék visszavonni előbbeni sérelmes határozatát és kegyeskedjék lehetővé tenni, hogy én burgonya-üzletemet iparjogom alapján tovább folytathassam. Amennyiben a tek. Tanács most sem hallgatna meg kérésemet, kénytelen lennék a magas kormányhoz fordulni és a régi kereskedőket megillető védelmet kérni“.

A városi tanács most ismét foglalkozott Luttwák Izsák ügyével és az új eljárás során főúrnő adatokra bukkant. A tanács ugyanis az aradi rendőrségtől beszerzett adatok alapján megállapította, hogy Luttwák Izsák eddig is jogosulatlanul foglalkozott burgonya és élelmiszerkereskedéssel, mert erre szóló iparigazolványt sohasem váltott. A cégnek ugyanis csak halkereskedésre szóló iparigazolványa van és csak ezután fizet adót. E meglepő adatok alapján természetesen a városi tanács ismét elutasította a Luttwák-cég kérelmét. Itt azonban a tanács nem állt meg, hanem a döntés ellen mindenáron jogorvoslatot kereső „régie“ kereskedőt az aradi iparhatóság figyelmébe fogja ajánlani, mert több mint egy évtizeden át jogtalanul folytatott burgonyakereskedést.

Károly király cigarettája.

(Zita királyné és a székely baka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amikor Károly Ferenc József, az új uralkodó (akkor még trónörökös) a román határra utazott, huszonnégy óra múlva már követte fenséges hitvese: Zita főhercegnő, az új királyasszony, aki a maga anyagi jóságával, a maga iránt való szeretettel oltárát máris megépítette minden magyar ember szívében.

Zita főhercegnő Kolozsvárott találkozott a trónörökösrel és innen már együttesen folytatták utjukat, amelyen többek között Blendorf Anselm dr. törzsorvosnak is az a szerenese jutott osztályrészül, hogy a trónörökös-pár kíséretében, sőt a sebesült katonák között és a segélyhelyeken a trónörökös-pár kalauza lehetett.

A rajongó imádat, az elragadtatásnak már idealizált magasztala az, amelylyel a törzsorvos Zita felséges asszonyról beszél:

— A trónörökös-pár szürke gépkocsija — mondja a törzsorvos — már néhány úszkös gerendájú, bedült tetejű házakkal teli falun robogott keresztül, amikor az első segélyhelyhez érkeztek.

Nagy általánosságban, heves, de a mi esapatáink számára diadalmas összeütközésekről beszélt ennek a segélyhelynek a képe, ahol nem sok volt a sebesülték száma, de ahányan voltak, szinte annyiféle volt a sebesülésük. Karlóvés, bokalóvés: nyíltan, vagy orvul megtámadott előőrök, néhány srappel okozta seb, előretolt földerítők: aztán tépett ruhájú, marcangolt husu, a harc hevétől még szinte mindig lihegő ember: a keményen megvívott közelharok, kézitusák hősei.

Szánakozva, humanizmussal teli, nemes szívének minden veleérzésével haladt hordágyról-hordágyra, fekvőhelyről-fekvőhelyre a sebesültek között, miközben egy vállóvest kapott katona mellé ért, aki fájdalmasan jajdult fel, valahányszor az egészségügyi katona a vérző vállához ért.

A főhercegnő gyors mozdulattal felbontotta a szürke automobil fátyolát, kissé

feltúrte kabátja ujjait és letérdelt a sebesült mellé:

— Pardon! — háritotta el szelíden a sebesült mellől az egészségügyi katonát, aztán mosolygóan, kérő arccal fordult az orvos felé:

— Darf ich?... Szabad?...

Az orvos előzékenyen tisztelgett és a következő percekben már csak a fenséges asszony kérően is parancsoló, határozott hangja hallatszott:

— Jodot! ... Gézt! ... Vattát! ... Még gézt!...

Es mialatt a fenséges asszony végtelen gyöngédséggel és meglepő szakértelemmel kötözte be a katona sebet, a sebesült néma rajongással nézte jóságos ápolónőjét. Még jajgatni is elfelejtett...

A másik feledhetetlenül kedves epizódja a főhercegnő frontlátogatásának, pár perccel később játszódott le, amikor egy szegény honvéd került a segélyhelyre, akinek a jobb kezefejét csunyán megsebezte egy gránátzilánk.

A vitéz ugyancsak hősiessen állta fájdalmát, még mosolygó kedve is volt, csak valami sajtószerű nyugtalanság látszott rajta. Végig tapogatta a zsebeit épen maradt kezével, nagy keservesen kiforgatta a blúza, meg a nadrágja zsebeit, aztán elbusulva, szomorkodva mormogta:

— Nincs!... Hát nincs!...

— Mi nincs fiam? — kérdezte az orvos.

— Cigaretta, jelentem alássan! — haptakolt a sebesült.

A főhercegnő arcán szelíd mosoly futott végig. Odasietett a közelben álló férjéhez és szó nélkül kivette blúzából a trónörökös cigarettatárcáját. Boldog meglepéssel nyújtotta a tárcát a katona felé, aki csodálkozva nézte egy pillanatig ezt a jóltevő varázslatot, azután mohón kapott a cigaretta után.

Megkérdezték a sebesültet, tudja-e: kitől kapott füstölni valót?

— Nem tudom, alássan!...

Megmondták neki: a trónörökösnek öfenésétől!...

El sem csodálkozott, meg sem lepődött, csak feszes haptákba vágta magát. Ép balkezét tisztelgően kapta a sapkája széléhez és mintha imádkoznék: égnek fordított tekintettel úgy mondta:

— Az Isten fizesse meg!...

Koronázási nap Aradon. Az Aradi Közlöny mai számában hangot adott annak az általános kívánságnak, hogy a koronázás napját Aradon is meg kell ünnepelni s Aradon is emlékeztetéssel kell tenni a magyarságnak ezt az ünnepnapját. Cikkünk nyomán a tanács mai ülésén szóba került ez a kérdés és a tanács elhatározta, hogy azok előtt is ünnepélyessé fogja tenni a koronázás napját, akiknek nem áll módjukban a főváros ünnepélyéből kivenni részüket. A részletek felett még nem határozott a tanács, de megbizta Kovács Vince kulturatanácsnokot, hogy dolgozza ki a koronázás aradi ünnepélyének programját. A tanácsnak hétfőre, vagy keddre fogja elkészíteni az ünnepély tervezetét, melyet aztán a tanács fog felülbírálni.

Főorvosi kinevezés. Baross Ferenc dr. Aradvármegye főispánja ma Schmedt János dr.-t, az aradmegyei kórház tb. főorvosává nevezte ki a főorvosi illetményekkel. A szimpátiikus, nagy tudású fiatal orvos már hosszabb idő óta tagja a kórház orvosi karának, melynek, mint sebész, már is igen sok dicsőséget szerzett.

Elutasította az orosz дума békejavaslatunkat.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Pétervár. A birodalmi Duma ma kezdte meg ülését. Az ülésen Prokovszky, az új orosz külügyminiszter a következő beszédet mondotta:

— Külügyminiszterre való kinevezésem után nyomban Önökhöz fordulok. Kötelezve érzem magam rá, hogy haladéktalanul tudassam Önökkel azt, hogy a cár legteljesebb hozzájárulását adta a kormány ama magatartásához, amelyet ellenségeink kérelmével szemben tanusít. Azok a békeszavak, amelyek olyan féltől jönnek, amelyre a felelősség egész súlya hárul az általa előidézett, a történelem évkönyveiben példa nélkül álló világégésért, nem keltek meglepetést. A háborúnak két és fél évi tartama alatt Németország nem egyszer beszélt a békéről, mindig akkor, ha olyan katonai vállalkozás kezdődött, amelynek a döntést kellett volna előidézni. Minden szembeszökő hatásra számító katonai siker után Németország külön békét igyekezett egyengetni majd az egyik, majd a másik oldalon. Elénken dolgoztattak ez irányban a semleges államok sajtójával. Mindezen kísérletek a szövetségesek ellenszegülésébe, határozott nyugalmába ütköztek. Miután most más véleményre térítették ama lehetőség dolgában, hogy rést üssenek rendíthetetlen szövetségünkben, a németek azt a hivatalos ajánlatot tették, hogy hajlandók béketárgyalásokba bocsátkozni. Megismétlik az elavult legendát a központi hatalmakra ráerőszakolt háborúról. A béketárgyalások megindítását javasolják, miközben azt a meggyőződésüket fejezik ki, hogy az általuk teendő ajánlatok a népek létét, becsületét, szabad fejlődését biztosítják. Ilyen körülmények közt tesz meg a németek javaslatukat. Az ellenséges seregek Belgiumot, Szerbiát, Montenegrót, Franciaország és Románia egy részét elpusztították és megszállták. Imént hirdették ki Lengyelország egy részének látszólagos függetlenségét és ezzel rá akarják tenni kezüket az egész lengyel nemzetre. Együttal, miután emberekben hiányuk van, rá akarják erőszakolni orosz alattvalókra a háboruban ellenük való beavatkozását.

— Ilyen feltételek mellett szó sem lehet arról, hogy tárgyalásokba bocsátkozhassunk ezzel az ellenséggel és nem nyugodhatunk addig sem, míg az ellenséget végleg le nem törjük. Mert minden más béke nem lenne állandó béke, hanem csak arra lenne elegendő, hogy a németek újból készülődhessenek hasonló háborúra. Mindaddig nem nyugodhatnak az entente államok, amíg a végleges győzelmet ki nem csakarják.

Sidlow képviselő erre a következő indítványt nyújtotta be a dumának:

— Miután az országos дума meg-

hallgatta a külügyminiszter nyilatkozatait, egyhangulag arra az álláspontra helyezkedik, hogy a német ajánlatot kategorikusan visszautasítja és a jelenlegi viszonyok között semmiképpen sem hajlandó béketárgyalásokba bocsátkozni. A német indítvány újabb bizonyíték a németek gyöngesége mellett. E képmutató akció arra alkalmas, hogy az ellenség elhárítsa magáról a felelősséget, hogy a semlegesekre hasson és hogy esetleg egyenletlenséget szítson a szövetségesek között. Egy siettetett béke, egy újabb háborút rejtene magában. Az állandó béke a német katonai uralom legyürése után képzelhető csak el.

A дума az indítványt egyhangulag elfogadta.

Két vagon cukor különös sorsa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradi pályaudvaron tegnap délelőtt nagyon különös dolog játszódott le. Egy lezárt, lepecsételt vagonból eltűnt az egész cukorkészlet, mintegy 14000 korona értékben olyan hirtelen, hogy mindössze két ládára valót lehetett összeszedni belőle egy Kolozsvár felé robogó vonaton.

Tegnap reggel még nagy örömmel fogadták a vármegyeházán a tisztviselők és alkalmazottak azt az értesítést, hogy megérkezett a várva-várt cukor. Mikor a vármegye kiadta a beszerzési előleget a tisztviselőinek, akkor ezek nagy pénzeket raktak össze a legszükségesebb élelmicikkek mehozatalára. Így cukorra 14000 koronát adtak össze, szeptember 4-én kifizették a Cukorközpontnak és három hónap óta várják a szállítást, amelyre egyre égetőbb szükség volt már a nagyváradi cukorhiány miatt. Marton Géza irodavezető beszédette a külön szállítási díjkülönbözetet a tisztviselőktől és kiküldött a pályaudvarra, hogy átvethető-e a vagon cukor?

A pályaudvar vezetősége a magyar államasutak nevében kijelentette a vármegyének, hogy a kárt fedezi a teljes értékéig. Így a pénzüket visszakapják a tisztviselők, a cukorra azonban hiába vártak három hónapig.

Nem tud a város a burgonyájához jutni. (A közlelmezési biztos közbelépése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közönség körében mindnagyobb hullámokat ver és mindig élénkebben viszhangzik az a kérdés, hogy mi van a város burgonyájával? Mindenki tudja ugyanis, hogy a város vezetősége még hónapokkal ezelőtt nagy kvantumokra tett rendelést burgonyából és a szállítások ideje már régen lejárt, de burgonya nincs Aradon. Több helyen nagy mennyiségeket kötött le a város a közlelmezési céljaira, de még semmi kilátás nem volt rá, hogy burgonyát kapunk.

Az történt ugyanis, hogy időközben a fővárosban megalakult a Burgonya Központ, mely rátette a kezét az egész ország burgonyatermesztésére és aztán innen, a központból utalták ki az egyes városok szükségletét. A város vezetősége, miután a províziót a központ jó régen felvette, több ízben kérte a többször sürgette a Burgonya Központtól annak a mennyiségnek kiutalását, mely a város közszükségletének kielégítésére szolgálna. A kérésre és sürgetésre semmi válasz nem érkezett. Végül Kintzig János főispán járt személyesen el a Burgonya Központban, ahol ígéretet kapott a kérdés megoldására. Ezután történt az, hogy a Burgonya Központ kiutalta Aradnak is szükségletét. De hogyan?

A központ ugyanis értesítette a várost, hogy a részére kiutalt burgonya hol van s hogy azt hol veheti át. Felserölt a leiratban vagy husz helyiséget, ahol mindenütt egy mázsától egészen öt-tíz mázsányi mennyiséget vehet át a város. Ezeket a mennyiségeket azután innen le kell szállítani Aradra. Így utalta ki a Burgonya Központ Arad burgonyáját. A helyiségek között azonban olyanok is vannak, melyeknek vasutösszeköttetésük egyáltalán nincsen, úgy, hogy innen a burgonyát fuvarral kellett volna a városnak elhozatni, ami sokkal többbe került volna, mint maga a burgonya. A központ által kiutalt burgonyának tehát a város megint nem vehette sok hasznát. Közben a polgármester azzal akart segíteni a bajon, hogy maxímálta a burgonya árát magasabb árakban, remélve, hogy akkor behozzák a piacra a burgonyát. Az új maxímális ár meg volt, de burgonyát az egész piacon nem lehetett látni.

A város most, hogy végleg megoldja ezt a mindig nagyobb mértékben érezhető bajt, felkérte Szacsavay Zsigmondot, Arad város közlelmezési biztosát hogy tegyen lépéseket a burgonya központnál a kérdés megoldása érdekében. A közlelmezési biztos ma feliratot intézett az Országos Közlelmezési Hivatal elnökéhez. A feliratában rámutatott arra, hogy liszt redukálása miatt a város lakóinak rendelkezésére álló kenyérmennyisége alaposan megcsökkent s ezért sürgős szüksége lenne Arad közönségének arra a burgonyamennyiségre, melyet a város hónapokkal ezelőtt biztosított magának s amelyet a burgonyaközpont időközben lerekvirált. Ennek a mennyiségnek leküldését kérte a város közlelmezési biztos a valószínű, hogy a Közlelmezési Hivatal érlelyes kezű elnöke ezt a hónapok óta tartó misériát végre sikeresen fogja megoldani.

Ha a tisztviselő jóltöltődik.

(Egy bécsi nagy bank igazgatójának pere.)

— Bécsi tudósítók teletjelentése. —

Rendkívül érdekes becsületsértési ügyben kellett itélkeznie a bécsi járásbírósnak, amelyen Nanán Stefánia, Bécs egyik legelőkelőbb bankjának, az „Allgemeine Verkehrsbank”-nak tisztviselője panaszolta be a pénzügyi igazgatóját, Mayer Ernőt és igazgató helyettesét, Walter Edét. A tisztviselő november 2-án a két igazgató által aláírt következő levelet kapta.

— „Az előttünk fekvő és az 1916. évre érvényes minősítési táblázat szerint ön ezuttal is olyan tisztviselőnek van feltüntetve, aki csak állandó felügyelet alatt dolgozik. Azt a megjegyzést találjuk a lajstromban, hogy ön szívesen foglalkozik olyan ügyekkel, amelyek minőségben az ön szolgálati kötelezettségeivel, továbbá, hogy az ön életmódja nincs megfelelő összhangban az ön viszonyaival. Kötelesek vagyunk önt a legerősebben megróni és megjegyezzük, hogy sajnálattal bár, de fel kéne bontani a köztünk fennálló szolgálati viszonyt, ha ön okot szolgáltatna a jövőben, hogy ilyen nemű megjegyzések kerüljenek az ön minősítési táblázatába.”

A panaszosnő a levél ama kitételében, hogy az életmódja nincs összhangban viszonyaival, súlyos megsértését látja női tisztességének. Panaszában elmondja, hogy mielőtt a bírósághoz fordult volna, jelenkezett Walter igazgatónál és megkérte, hogy magyarizza meg, miként értelmezi a magán életét érintő kitételeket a levélnek. Az igazgató eleinte huzódzott, de később, mikor látta, hogy a panaszosnő ragaszkodik a felvilágosításhoz, így szólt:

— Már megengedjen, de be kell látnia, hogy ön mindig igen elegánsan és izlésesen öltözködik.

— Ebből a megjegyzésből — mondja a panaszosnő — kitűnik, hogy női becsületében félreérthetetlenül megakarják sérteni.

A járásbíró előtt Walter igazgató elmondta, hogy a panaszos minősítési táblázatának az egyes rovatait csakugyan úgy töltötte ki ő, a főnök, amint azt a panaszos levél tartalmazza. Megerősíti ezeket az adatokat ő maga is, mert saját tapasztalatai szerint azok megfelelnek az igazságnak. Azzal az inkriminált kitételrel, hogy a panaszosnő életmódja nincs arányban a viszonyaival, az igazgatók, mint azt már személyesen is kijelentették a tisztviselő előtt, nem akarták női becsületében sérteni és csak annyit akartak mondani, hogy a hölgy, mint tisztviselő a pénzügyi irodájában feltűnően és elegánsan jelent meg, ami az igazgatóknak nem tetszett. Távol állott tőlük az a gondolat, hogy a panaszosnő ehhez az életmódhoz szükséges anyagi eszközöket, talán a becsületét érintő módon szerezte volna meg. Különösen az nem tetszett az igazgatóknak, hogy a panaszosnő, noha nagyobb előleget élvez, igen sokat költött divatos ruhákra. A fizetése évente nem rugott többre 1860 koronánál és hatszáz korona drágasági pótlékkal.

A panaszos ügyvédje megjegyezte, hogy a bankigazgatóknak igazán semmi közük ahhoz, hogy tisztviselőik elegánsan öltöznek-e vagy sem.

A kiskorú panaszosnő atyja elmondta, hogy ő maga vásárolja a leánya ruháira szükséges szövetet és a ruhákat a felesége varrja meg. Igazgató hangon jelentette ki, hogy véle-

ménye szerint az igazgatóknak semmi közük sincs alkalmazottaiknak magánéletéhez, amint-hogy a tisztviselők sem törődhetnek az igazgatók magánügyeivel.

A járásbíró megpróbálta, hogy kiegyezést létesítsen a felek közt, ez azonban nem sikerült, mert a panaszosnő ragaszkodott ahhoz, hogy a meg nem jelent Mayer igazgató is kérjen bocsánatot tőle. Ezért a bíró új tárgyalást tűzött ki.

Aradi esküdtek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi királyi törvényszéken az esküdtek kiválasztására alakult bizottság Schartner Sándor törvényszéki elnök elnöklésével tartott ülésében megállapította az 1917. évre az esküdtek alaplaajstromát. A bizottság tagjai Nagy József törvényszéki bíró, Ory Sándor, Sugár Jenő dr. és Steigerwald Alajos, jegyzője Persián József dr. voltak. 270 rendes, 90 helyettes esküdtet vettek fel a jegyzékbe.

Acsádi János, Amtmann Lajos, Arnstein Gusztáv, iltői Adler Andor, Auszländer Simon, Auszterveil Mór, Auerbach Hermann, Avarffy Ferenc, Arató Gábor (Györök), Albert Ferenc (Világos), id. Bayer György, ifj. Bayer György, Bakonyi Károly, Balla Simon, Balog Gyula, Baráth János, Baross Lajos dr., Bartós Ede, Bauer Mihály, Bánffy Sándor, Bechnitz-Ábor, Benisán Antal, Beck Péter, Belloni Jakab, Berkó Adolf, Bing János, Birkenheier Miklós, Blaha Gusztáv, Blaha Károly, Blaskovics János, Blaskovics Lajos, Bogdán Virgil dr., Bokor Alajos, Bonyhai Kálmán, Borbély József, Borlódán János, Böhm Sámuel, Braun Ede, Braseh Simon, Bruckner Lipót, Bruckner Ödön, Brunner Lajos, Budai László, Bujdosó Pál, Burghardt Károly, Bettelheim Imre, Benkő Gyula (Györök), Butár Agoston (Györök), Bodi József (Világos), Brummer Ferenc (Pankota), Czabai Péter, Czamer János, Czeiler Ferenc, Czettel Fülöp, Czédly Károly dr., Czigler Izrael, Cziráky Alajos, Czövek Gusztáv, Csatlós Ignác, Cservenka János, Csöppös István, Cservinczy István (Györök), Dani Pál dr., Dávid József, Dávid József, Dengl Lajos, Devos Gyula, Deutsch Izso dr., Deutsch Sámson, Dittrichstein Mór, Dougan Lajos, Dotersz Lajos, Doka Miklós, Dummer Ferenc, Drössel Ferenc, Dvorcsák János, Debreczeni Gábor, Dudás Pál, Dobra György (Györök), Ebervein József, Egartner Ignác, Egető János, Ehling János, Ehek István, Eiser Sándor, Ekes József, Ehrenfeld Ignác, Elek István, Ecker Gyula, Eckhart Ede, Endre Géza, Cs. Endes Dániel, Erbeszkern János, Erdődy Lajos, Erdődy Ferenc, Eszlári Sándor, Eicher Adolf (Györök), Faix Jakab, Farkas Aron, Farkas József, Farkas Abraham, Faragó Rezső, Fetter Elemér dr., Feszler Károly, Fechtmann György, Feldmann József, Fisch Lipót, Fischer Jakab, Fischer Jakab, Fischer József, Fischer Károly, Fischer Jenő, Fischer Nándor, Flechner György, Flamm Miksa, Földes Soma, Folkmann Ignác, Färber Lajos, Fodor Vilmos, Frid Emánuel, Friedrich Lajos, Frick József, Freud Fülöp, Fritz Ferenc, Füzesy Károly, Fischer Alajos, Fekete Imre (Györök), Fülöp Adolf (Pankota), Gadó György, Gantner János, Gábor Lajos, Gábor Sándor, Gásza Sándor, Gáspár Henrik, Gelez János. (Folytatjuk.)

Összehívják a lengyel nemzetgyűlést. Varsóból jelentik: Lehetséges, hogy a lengyel államtanácsot még karácsony előtt összehívják. A lengyel nemzetgyűlés összenívását februárra tervezik.

HIREK.

— **Károly csapatkereszt.** Bécsből jelentik: A király ma hadsereg- és flottaparancsot adott ki, amelyben kimondja, hogy a hadsereg része körül a háboruban a legnehezebb feladat a csapatokra hárult. A hősi harcosokkal szemben kiakarja fejezni háláját és ezért megalapítja a „Károly csapatkeresztet”, amelyet a katonák vitéz eredményes magatartásukért kapnak meg. Akik e kitüntetésben részesülnek, azok eddigi kitüntetések szalagjára ezentul két keresztbenfekvő kardot kapnak.

— **Erdélyi felmentettek!** Varjassy Lajos polgármester közhírré teszi, hogy az erdélyi vármegyéből menekült s a népfőlkölői tényleges szolgálat alól felmentett — még esetleg Arad város területén tartózkodó — erdőgazdasági munkavezetők, famunkások, gépészek, türeszgyári munkások stb. amennyiben eredeti alkalmazási helyük a Beszterce—Szászrégen—Parajd—Székelyudvarhely—Sárkány—Fogarás—Nagyszeben—Hátszeg—Karánsébes és Bázias városokat, illetőleg községeket összekötő határvonalon nyugatra van, a felmentés hatálytalanításának terhe alatt, ayole (8) nap alatt jelentkezni kötelesek annál a munkaadónál szolgálatátételre, akinek fatermelési üzeme részére felmentettek.

— **A német éllemezési diktátor Budapesten.** Budapestről jelentik: Batocki titkos tanácsos, a németországi Közélemezési Hivatal főnöke Budapestre érkezett és ma délelőtt tárgyal a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterekkel.

— **Házasság.** Pálffy István, az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak főellenőre e hó 16-án tartotta esküvőjét Kis Károly A. Cs. E. V. főellenőr leányával Erzsivel.

— **Adományok.** Az Aradvárosi vöröskereszt egylethez ujabban a következő adományok voltak be: Simandán György K 100, özv. Löwinger Ignác K 20, Fränkl S. József — hősi halált halt Mánya Aurél kdt. emlékére K 50, Özv. Török Zoltánné és özv. Poppel Károlyné, Muszka K 40, Strebelovszky Stefánia K 6, Németh Jánosné K 10, Tepesényiné, Borosjenő a rokkant katonák javára K 5, Dr. Graur Viktorné a katonák karácsonyára K 50, L. J. K 60, Borosjenői kir. járásbíró az Aradmegyei illetőségű háboruban elesett egyének özvegyei és árvái javára Scheer Lejos megbízásából K 25, Vértés Henrikné a katonák karácsonyára K 10 és Vértés Henrikné gyűjtése a katonák karácsonyára K 20, mely nemesszivű adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az Aradvárosi vöröskereszt egylet elnöksége nevében Vásárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— **A marosborsai serdülő ifjuság f. hó 10-én az áll. iskolában igen nagyszámu közönség látogatása mellett a háboruban elesett tanítók árvái és özvegyei javára színelőadást rendezett, melynek tiszta bevételét, 110 koronát az előadás rendezője Drágos Gyuláné, Kehrer Károly kir. tanfelügyelőnek beküldötte. A rendező mindazoknak, akik a szerencsétlenek segélyalapjának gyarapításához szellemi és pénzértékkel hozzájárulni oly készségesek voltak, ez uton is a leghálásabb köszönetét fejezi ki.**

— **Adományok.** Seidner Mártonné Marosborsa 40 koronát küldött erdélyi falvak felépítéséhez és 10 koronát a katonák karácsonyi szeretet adományaként. Az összegeket a kiadóhivatal rendeltetési helyükre juttatja.

LEGUJABB.

Heggel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

Tárgyalja az entente békejavaslatunkat.

Washingtonból jelenti a Reuter ügynökség: Wilson elnök összehívta a kormányt tanácskozásra és eléje terjesztette a központi hatalmak békeajánlatát, amelyet három óráig tartó ülésben tárgyaltak. Megbeszéltek azt a magatartást, amellyel az Egyesült-Államok a javaslatot az entente hatalmakhoz továbbítja.

Washingtonból jelenti a Reuter-ügynökség: A Fehér Házban hivatalosan kijelentik: Az Egyesült Államok nem szándékoznak a központi hatalmak békejavaslatához, annak továbbításakor bármilyen tanácsot is fűzni. Még nincs eldöntve, hogy a kormány később milyen lépéseket fog tenni.

Londonból jelentik: Micholson azt írja a Daily Newsban, hogy Lloyd George kedden az angol alsóházban ugyanúgy fog nyilatkozni a központi hatalmak jegyzékéről, mint Briand a párisi kamarában.

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Henderson miniszter kijelentette, hogy az angol kormány úgy ha-

tározott, hogy alaposan foglalkozik a német békeajánlattal és csak azután dönt az elvi állásfoglalást illetően.

Athénből jelenti a Reuter ügynökség: A görög kormány az entente hatalmak ultimátumát elfogadta. Abban a jegyzékben, amelyben a követelések elfogadását a görög kormány notifikálja, a december elsején lejátszódtó esemény ügyében döntő bírósági ítékezést javasolt. A görög kormány ama várakozásának ad kifejezést, hogy a hatalmak megszüntetik a blokádot és ama kivánságát fejezi ki, hogy a hagyományos jó viszony az ententel szemben a kölcsönös bizalom alapján megújuljon.

Szófia. (Hivatalos.) Román front: A Dobrudzsában visszavonuló ellenséget üldözzük. Keletoláhországban hadosztályaink előnyomulnak a Jalomita északi folyása felé. A fetesti-i pályaudvaron 110, a csulnicai pályaudvaron 41 vaggont, négy lokomotívot és 11 vagon petroléumot zsákmányoltunk.

— A Jeruzsálemi király kinostárneka. Nemesek komoly ügyeket pertraktálnak most a Ház folyosóján; vannak vidám, deris epizódok is. Az egyik ima, a következő:

Tudvalevő az, hogy a Ház tagjait különböző küldöttségekben csoportosítják, hogy lehetőleg minden egyes törvényhozó valami szerepet kapjon a koronázás ünnepies aktusánál. A dolgok ilyenén rendezésének tudatával Farkas Pál oda lépett Héderváry Károly grófnak, aki a közép-folyosón a képviselők egy nagyobb csoportjával beszélgetett — s mólt ekképpen:

— Kegyelmes Uram, én is kérek szerepet a koronázásnál, mert úgy látom, hogy az én felekeztem nincsen képviselve.

— És nagy derűtlenség közbem tette hozzá:

— A magam számára kérem ezt a képviselőt.

A társaság egyik tagja kőbebeszél:

— Az nem lehet, Pali, mert hiszen tudod, hogy őfelsége — apostoli király!

— Az nem tesz semmit — jegyezte meg erre Héderváry gróf — mert az apostoli király őfelsége egyúttal Jeruzsálem királya is... És telezzel a jeruzsálemi király kinostárneka.

Pereme, általános derűtlenség támadt a jóist szavak nyomán.

— Értesítés. Miután a Nagyszabeni Általános Takarékpénztár, — mely a román invázió folytán Budapestre költözött át, — üzleti működését újból Nagyszabeben helyezte át, tisztelettel felkérjük üzletfeleinket, hogy ezután a Nagyszabeni Általános Takarékpénztár részére szánt fizetéseit, értesítéseit és küldeményeit kizárólag Nagyszabeben címezzék.

Egyebekben mindenkor készséggel szolgál felvilágosítással a Nagyszabeni Általános Takarékpénztár-képviselősége: Arad Thököly-tér 4. (Interurban-telefon 1121 sz.)

— Köszönetnyilvánítás. A Hungária aradi pamutgyár r. t. 200 koronát adományozott az aradi izr. jót. négyeletnek. Az izr. jót. négyelet népkonyhája javára az elmúlt héten Freud Fülöpné 30, Klein B. Vilmosné 30, Holländer Ignác 20, N. N. 10, Karácsonyi Mártonné 10 és öz. Löwinger Ignác 20 koronát voltak szivesek adományozni. Mindezen nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond az elnökség. A jövő héten a népkonyhában a védasz-
szonyi tisztet Dr. Singer Jánosné, Koogander

Ignác és Goldschmidt Miksáné urnók lesznek szivesek ellátni.

— Kimutatás a Liceum kórház karácsonyi gyűjtéséről: Aradmegyei Takarékpénztár, Arad-Csanádi Takarékpénztár, Aradi Polgári Takarékpénztár, Aradi Első Takarékpénztár, Färber Lajos 50 kor., Ring Géza, Aradi Ipar- és Népbank 40 kor., Aradi Központi Takarékpénztár 30 kor., Weisz Márkus, öz. Zágonyi Mojzesné, Hehs Béla, Adler Andor, N. N., Dományi Jánosné, öz. Weiler Rezsőné, Dr. Varjassy Lajosné, Szacsavay Zsigáné, öz. Kintzig Józsefné 20 kor., Szatmáry Mihályné, Verbos Nándorné, Dr. Mann Adolfné 10 kor., Keller Iván 8 kor. Az uzsonna-alaphoz havonta hozzájárulnak: Vásárhelyi Janka, Br. Neuman Dániel 20 kor., Br. Andrányi Károlyné, Pálmay Lajos, Adler Andor, Steiner Ferencné, öz. Simay Istvánné 10 kor., öz. Hermann Gyuláné, Jegessy Károlyné, Fábry Sándorné, Gellényi Ernőné, Hász Erzsébet, öz. Hász Sándorné, Csapó Lorántné, Dr. Varjassy Lajosné, Dományi Józsefné, Krenner-Józsefné, Dr. Simó Károlyné, Kintzig Gézné 5 kor., Zinner Béláné, Rozsnyay nővérek, May Jánosné, Herbststein Cecília 4 kor., Halmay Andorné 4 kor., Katona Béláné, Petrovits Mihályné, Leitner Kálmán, Schor Lajosné 2 kor., Weisz Lajos 5 kiló cukorka, Gróf Nádasdy uradalom 10 nyul, Jegessy Károlyné élelmiszereket, Kádas Kálmánné, Tagányiné, öz. Varjassy Árpádné, Gutzjahr Mihályné élelmiszereket. Az adományokért a kórház sebesültjei nevében hálás köszönetet mond: a Liceum kórház vezető-sége.

— A hadbavenült aradi nyomdászok nejei, illetve szülei ezután hivatnak fel, hogy december hó 17-én (vasárnap) délután 2—4 óra között a Munkás Otthonban (földszint, jobbra) a karácsonyi segély felvétele végett jelentkezzenek.

— Karácsonyi olvasmányul nagyon ajánlható Prohászka Ottokár dr.: *Emlékedések az evangéliumról* című könyve, mely a Szociális Missziótársulat kiadásában tíz kis kötetre osztva is megjelent. Ajándékkönyvnek is kiválóan alkalmas. Kapható az *Egyházi Műke-rekedésben*. 6433

— Karácsonyi ajándékok u. m. női táskák, bőrtárcák, uti készletek, tésu, manikür és varró-kazetták, játékaruk, babák, baba-kocsik, hintalovak, automobilok, társasjátékok stb. s más ajándéktárgyak legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél Aradon. 6442

— Megnyílt a karácsonyi tárlat a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren. Naponta érkeznek szebbnél-szebb játékszerek. A közönség helyesen eszelepszik, ha előbb keresi fel a nagy áruházat. Baba-klinika. Gyönyörű baba fejek raktáron. Mesés karácsonyfa-diszek. Gyermekek-kocsik 50 koronától 200 koronáig. 5628

— A kiadóhivatal izenete. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* A mozi csillaga. (Franceska Bertini az Urániában.) Harom napja egymásután ostromolja a színház pénztárát Arad mozikedvelő közönsége és igyekszik jegyet szerezni az előadások valamelyikére. Száz és száz ember tüpözött a színház pénztárától jegy nélkül és irigykedéssel nézte azt, aki jegy birtokában bekerült a nézőterre, a Franceska Bertini kép vetítéséhez. Méltányolni tudjuk ezt az irigykedést, ha megállapítjuk, hogy valóságos esodás az, amit a művész ebben a szerepben ismét produkál. Nemesak arra van alkalma, hogy tejedelmi szépségének egész pompájában kibontakozzék, hanem szerepe módot nyújt arra, hogy bemutassa milyen nagyarányu, milyen széleskörű művészi tudás. Amikor egy pár évvel ezelőtt az Uránia először vetített Bertini filmet, egy aradi ur, aki művészi jóízűségről széles körben ismeretes, azt mondotta róla, hogy „ez a nő a mozi csomborösszaja, ezen túl tökéletesebb nagyobb moziszínházi játszás nem lesz.” És az idők sora igazolta ezt a hízelgően nagy dicséretet, a közönség ítélte és ítéletének külső kifejezése az, hogy minden Bertini film alkalmából megostromolják a színház pénztárát.

* Méltóságos rabasszony — Berky Lillivel. (Az Apolló héttől új műsora.) Héttől a magyar Corvin-filmgyár legujabb filmjét: A méltóságos rabasszonyt mutatja be az Apolló színház. Az érdekes mozdramát Sas Ede, a kiváló nevelő-írta s Janovits Jenő dr. rendezte. A címszerepet a bájos és kedvelt Berky Lili játssza.

* „A szeplőtlen asszony” vasárnap az Apollóban. Az Apolló publikuma meleg érdeklődéssel fogadta „A szeplőtlen asszony” filmjének második bemutatóját. Telt nézőtér előtt ment ma is az idei szezon legszenzációsabb mozifilmje, amely egy házassági drámának az izgalmait és érdekességeit hozza elénk. A színház és a törvényszéki tárgyalás a fénypontja a filmnek. Hasonlóan grandiózus jeleneteket még nem produkált egyetlen filmgyár sem. A szenzációs amerikai filmet vasárnap megy utoljára az Apollóban. Az első előadás 3 óraker kezdődik.

* Berky Lili, Gál Gyula és Mészáros Aijossal a főszerepben a magyar filmgyártás leg-sikerültebb alkotása, a *Vergődő szívek* legközelebb az *Erzsébet mozgoszínházban kerül bemutatásra*.

* Summi Marica — Bogdán Stimoff, a bolgár király őfelsége filme legközelebb az Urániában.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egyes fogcsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legképezesebb műsereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legképezesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

* **A vetéltársnők** címen egy kiváló társadalmi sláger kerül vasárnap bemutatásra az **Erzsébet mozgószínházban**. E képet a világhírű Vitaskope német filmgyár márkája díszíti, a mi biztos garancia arra, hogy e kép kiváló és tartalom dús. A művészek kitűnő játéka, valamint a nagyszerű rendezés mintegy föléje emeli minden eddig készült hasonló kép fölé. A színház igazgatósága nagy körültekintéssel válogatta meg karácsonyi műsorait, úgy, hogy mind a három nap más-más sláger műsor kerül bemutatásra. Vasárnap Vergődő szívek Berky Lillivel, hétfőn a Médium, kedden pedig W. Psylanderrel a Desdemona című sláger kerül bemutatásra.

TANÜGY

(—) **Iskolaszéki ülés.** Arad város iskolaszéke folyó évi december hó 20-án, azaz szerdán délután 4 órakor a városház emeleti tanácstermében rendez ülést tart. A tanácskozás tárgyai: A közművelődési tanácsnok jelentése az 1916-17-ik tanév megkezdésével kapcsolatosan tett intézkedésekről. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete a polgári iskolai tornatanításra vonatkozólag. Az újonnan szervezett elemi iskolai tanítónői állásnak kormányhatósági jóváhagyása. Jelentés Urszics Darinka elemi iskolai tanítónő nyugdíjazásáról. A közművelődési tanácsnok bemutatja az iskolaszék 1917. évi előirányzatát. A községi elemi iskolai igazgatók jelentései a tanításnak a téli hónapokban való megkezdése tárgyában. Czeiler Gizella volt községi elemi iskolai igazgató-tanítónő elhalálzásának bejelentése. A megüresedett elemi iskola igazgatói tisztségnek megbízás utján való betöltése. A gáji községi elemi iskola igazgatójának jelentése id. Neuman Adolf báró nevére tett alapítványról. Simon Karolin polgári iskolai igazgatótól további két havi szabadságot kér. Indítványok.

EGYESULETI ÉLET.

(*) **A „Szociális Missiótársulat”** aradi szervezete f. hó 18-án, hétfőn délután 5 órakor a városháza dísztermében tartja decemberi összejövetelét *Schlachta* Margit előadásával egybekapcsolva; a tagokat és érdeklődőket ezuton is meghívja az elnökség.

Új könyvek.

A képzőművészet és a háború.

A csatamezők romboló erejü tombolása, a hősiesség és a hadiromanika, népek és családok szörnyű és mégis főséges végzete — mindeme tényezők természetesen hatalmas ösztönző erőt jelentenek a teremtő művészekre nézve. S valóban egész sereg kiváló művész azon fáradozik, hogy ecsetje és palettája segítségével megörökítse a népek gigantikus csatáinak részleteit és a rája gyakorolt benyomásokat. Ezidőszertint egy vállalat indult meg azzal a törekvéssel, hogy e festőművészek egy jelentős csoportjának műveit a nagyközönség számára is hozzáférhetővé tegye. A hadügyminiszterium serkentésére és vezetése alatt ugyanis megalakult az „Ausztria-Magyarország hadereje a világháboruban, háborus képek hivatalos kiadása”, mely ismert festők eredeti művei után művészi sokszorosításokat bocsát ki. A képeket a leginkább bevált műipari eljárás alapján a Katonai Földrajzi Intézet és más nyomdák állítják elő s a lehetőség szerint népszerű árban (2-5 K.) kerülnek forgalomba, hogy ilyen módon ki-ki hozzájuthasson egy valóban érdekes szobadiszhez. Mint értesülünk, nevesebb könyvkereskedések kirakataiban a monarchia egész területén láthatók ezek a művészi lapok,

de kaphatók a képek kiadásának bécsi szállító és fizető helyén is, (Wien, III., Paracelsusgasse 9.) A képek közül a következőket említjük meg: „Előnyomulás Przemysl felé”, erőteljes és mérezt rajza ez a magyar mesternek. Vadásznak, hol a zuhogó esőben gyalogság és trén ázik az utatlan galíciai uton. A királynak Wesemann Alfrédttől s Hötzendorfi Conrad báró vezérezredesnek Eckhardtól való portréja eredeti fölfogásukkal és nagyszerű kivitelükkel igen kapósak lesznek. Löfler Bertold, a modern iskola egyik képviselője színekben kifejező, sajátágon ábrázolt „Fogoly komitácik”-kal áll elő. Eppenoly hatásos és reális Hayd K.-nak a „Népfölkelők a fedezékben”, mint Wesemann Alfrédnek „Honvédesapat Lubartov felé mentel” c. képe. Történelmileg érdekesen, mozgalmassal és természetesen táru elénk Tuszinszkiné egy aquarellje ezzel a címmel: „A Scharfschütze torpedóromboló a Porto Corsini csatornában Ancona mellett 1915-ben.” A többi képnél is történelmi hűség és művészi követelmény egyesült, úgy, hogy e sokszorosítások nagy előnyére, messzire föléje emelkednek a szokásos fantasztikus háborus festményeknek. Ezt az álláspontot látjuk képviselve Zwickle A.-nál („Ágyúállás a tiroi Alpesebben”), Krus F.-nél („Táborikonyha Szkutariban”) s más művészi képeknél. Mint velünk közlik, az „Ausztria-Magyarország hadereje a világháboruban, Háborus képek hivatalos kiadása”-ban folytatódólagosan tovább jelennek meg ezek a képek s a már említett művészekhez egész sereg új és jelentős festőt sikerült megnyerni, minők Roux Oswald, Stasser Lóránt, Basel Alfréd, Rothaug Sándor, Konopa, Habmann, Pock Sándor, Stella és Pochwalski, kiknek művészi értéke előre biztosít minden sikerről. A „Háborus képek hivatalos kiadása” tehát ezen a módon egy általánosságban könnyen hozzáférhető művészi arcképsorozatot teremt meg, amelyek révén mindenki szívesen látott és értékes világháborus emlékekhez juthat.

— **El nem mondott beszédek.** Ez év június havában nagy feltűnést keltett az egész országban a feministák kongresszusának betöltése. A Feministák Egyesülete, hogy a kongresszus tárgyalásainak értékes anyaga kárba ne vesszen, elhatározta, hogy a betöltött előadásokat összegyűjti és az érdeklődők számára könyv alakjában hozzáférhetővé teszi. Ez a könyv most jelent meg. Aki a nők helyzetének javítását szíven viseli, olvassa el ezt a könyvet, bizalmat fog meríteni belőle, utbaigazítást és tanácsot fog nyerni életpályájára vonatkozólag és megismeri azokat a célokat, amelyekért a nőmozgalom küzd. A kongresszusi napló kapható a Feministák Egyesületében (Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.) 4 korona előzetes beküldése ellenében.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. december 17-én vasárnap:

Déltűn 10.4 óra. mérsékelt helyárrakkal:

A kis király.

Operetta.

Ezta 8 órakor rendez helyárrakkal

C) Bérlet.

C) Bérlet.

A farsang.

Színmű 3 felvonásban.

Kezdetű 8 órakor.

A szerkesztésert felel:

Rudnyánszky Endre távollétében.

Stauber József.

APOLLO SZÍNHÁZ.

December hó 17-én, vasárnap

Az amerikai World filmgyár remekműve.

Az „Arany”-sorozat IV. filmje.

Szeplőtlen asszony.

Lady Beatrice házassága.

Egy asszonyi élet regénye 4 felvonásban.

Főszereplő: Holbrock Blinn.

Az előadások hétköznapon 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor. Vasárnap 3, 1/5, 1/6, 1/7, 8 és 1/10 órakor kezdődnek és nem folytatódólagosak.

SIESEN

az őszű idény beálltával

FEDÁK-CIPŐKRÉM

szükségletű idejekorán beszerezni. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerűlt az előállításához szükségesűndő nyersanyagokat nagy áldozatok aran esekely matnyiségben beszerezni, úgy, hogy az ebből gyartott

FEDÁK-CIPŐKRÉM a háborű előtti minőségnek felel meg.

Kérjen mindenűtt

Orűs FEDÁK-CIPŐKRÉM

Egy doboz ára 80 fillér.

Sumi Marica — Bogdan Stimoff.

KURZER BERTALAN

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

10823—1916. pm.

Hirdetmény.

Az 1917. évi törvényhatósági utasítást a vonatkozó költségeloirányzatot az utadók száma és minimumok iránti részletes számításal együtt a közigazgatási bizottság által történt tárgyalás után az 1890. évi l. t. c. 22 §-a értelmében a városháza I. emeletén lévő hivatalos helyiségében folyó évi december 14-től 29-ig terjedő 15 napi közszemlére kiadom azaz, hogy abba a hivatalos órák alatt bárki betekinthez, az elő-

írányzat ellen felszólalhat és a felszólalást írásban a kitételi időtartamának lejártáig hozzám benyújthatja. Varjassy, polgármester

135 koronáért egy finom téli öltönyt.

180 koronáért egy finom téli kabátot mérték után készít

Hauptvogel Ferenc

férfi szabó mester

Batthyány-utca 37. szám. 6897

Hirdetmény.

A kereskedelmi miniszter ur legújabb intézkedése szerint Arad város fogyasztói havonként 200 métermassza petroléumot fognak kapni, Aradmegye lakosságának pedig összesen 885 métermassza jut. A petroléumot Aradon ezután is a nagy és kiskereskedők fogják árúsítani. Figyelmeztetem azonban úgy a kereskedőket, mint a lakosokat, hogy ebből az Aradnak szánt 200 métermasszából kizárólag aradi lakosok kaphatnak, tehát ebből egy decit sem szabad a város területéről kivinni. Az a kereskedő, akiről bebizonyul, hogy tudva nem aradi fogyasztónak adott el petroléumot, büntetésben részesül és az árúításból kizáratik, azt a fogyasztót pedig, aki a kereskedőnek ebben segítséget nyújt, szintén büntetés éri. A nagykereskedőknek ugyancsak tilos Arad számára kapott petroléumból akár hordókon, akár kisebb mennyiségekben Aradról kiszállítani. Ennek szigorú ellenőrzésére a vámháznál szolgálatot teljesítő városi hatósági közegeket egyidejűleg ntasítottam.

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott

fogtechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

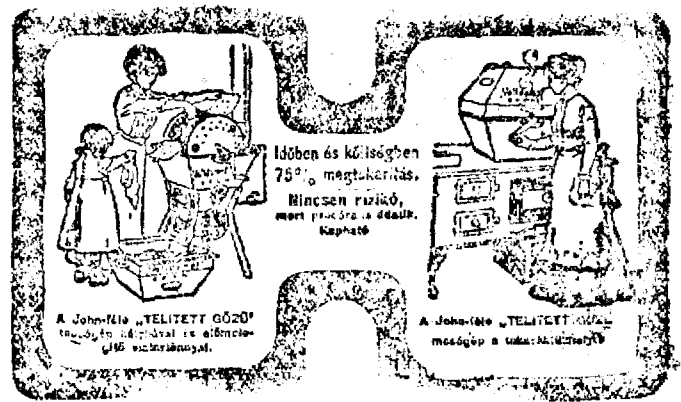
Nyomatékosan figyelmeztetem a kereskedőket, hogy Arad lakosságának a maximális áron (literenként 50 fillér, kilogrammonként 60 fillér) kötelesek meglévő készletükből eladni. Amennyiben a hatóságnak tudomására jut, hogy a kereskedők tojás, szárnyas, tengeri stb. elegendőben, tehát nem középzéért árúsítják a petroléumot, az eljárás azonnal megindul ellenük és megfelelő büntetésben lesz részük. Kérem a város lakosságát, hogy a tudomására jutó minden ilyen eseményt jelentsen be a rendőri büntető bíróságnál szóbelileg vagy írásban.

Arad, 1916. december 7.

Varjassy, polgármester.

SZAPPAN

75% olcsóbb, ha John teljgöz mosógépbe használjuk. Ruhát kímél, időt s pénzt takarít meg.

Beszerezhető béke árban:

Kovács Soma és Tarsa cégénél, Arad.

6876

KÁVÉ helyett

tea és rum,
Csokoládé,

továbbá

teasütemény,
karácsonyi cukorka
bonbonok
és Conservek

kaphatók az

ATLANTIKA

kávésző és tea behozatalnál
Arad, Andrásy-tér 20.

Telefon 609.

6817

MEGNYILT

az

egyházi műkereskedés!

Weitzer János-utca 2. szám alatt
(Minorita-palota.)

Dus választék szentképekben, képeslevelezőlapokban, olvasókban, feszületekben, szobrokban, alumínium- és ezüsttermekben, továbbá imakönyvekben és vallásos iatokban.

6492

Nagy Karácsonyi Vásár

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat az azok szerinti számítottjuk.

Minden szó hirdetéséi ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Nőiülési szándékból

27 éves vasúti tisztviselő, oly házas ur leány ismeretségiét keresi, kinek 20,000 korona hozománya van. Leveleket „Komoly” jellegre kérék a kiadóba. 6423

Levelezés.

„Ismeretlennek”

van még egy „kisérlet levele” kiadóban. Sürgősen átveendő. 6433

„Komoly leány”

jellegre levél van a kiadóban. 6441

„Kreol”

Miért nem válaszol az „Arva szív” leveleire? Írja meg, hol láthatom. 6440

Alkalmazást nyer.

Egy három éves

gyermekhez megbízható, szolid kisasszony felvételt. Apponyi-körút 7., I. em. 6421

Ein deutsches Fräulein

wird zu einem Kinde gesucht. Vorzustellen zwischen 11—4 Kölcsei-u. 9., I. 6428

Egy ügyes tanulóleány

és egy kifutó fia felvétetik. Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedés. 6431

Festékkereskedő segéd,

fiatal, hadmentes, kerestetik Meer Mór és Fia festéküzlet, Andrassy-tér. 6443

Ügyes, elbűvölt

kézleány azonnal felvétetik., Forray-u. Hunnia kalapüzlet. 6411

Nyomdász-tanulóknak

felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltöttek és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy ügyes fiu

kifutónak nyomdánkban felvétetik.

Alkalmazást keres.

21 éves,

komoly fiatalember, 4 polg. iskolát végzett, 6 évi irodai gyakorlattal, január 1-re, esetleg előbbre, alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 6420

Nyugdíjas vasutas

Irodai, vagy bizalmi állást keres. Cim a kiadóban. 6418

lép- és gyorsíró,

gyakorlott elarusítónó állást keres. Vidékre is megy. Leveleket továbbít W. B. jellegre alant Bellak és Deutsch-cég. 6430

Könyvelésben,

levelezésben, gépirásban és irodai teendőkben teljes jártassággal bíró hivatalnoknó állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 6001

Ingatlan.

Rákóczi-utca 14. számú ház

941 □-ös, szabad kezből eladó. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 6429

Egy új ház eladó.

Bővebbet Varjassy Lajos-utca 216. 6427

Üzleti ház,

melyben kocsmás és szatmár üzlet van. eladó. Cim a kiadóban. 1917

Egy 7 szobás

modern magánház, nagy telekkel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4536

Damjanich-utca 2. sz.

két utcára szülő ház, szabadkérből eladó. 6341

Edelepacher-u. 11. sz. ház

nagy kerttel eladó. 6212

Pargly L.-u. 146. számú

új adómentes magánház, villany- és vízvezeték bevezetéssel, eladó. 6311

Keresek

megvételre egy kisebb rendű családi házat, 2 esetleg 3 szoba és mellékhelyiségekkel. Értesítést Verő Károlyné címre kérék Pankota. 6371

Gyógyászat.

Rüh és visszkotelegés

elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri Wajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 1 korona 50 fillér, nagy tégely 3 korona. 6171

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmegrogzottabb tyukszem a tapaszt párnapi használata után leválik, a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik. Ara 60 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 62

Lakást keres.

3-4 szobás lakást

keresek azonnali átvételre. Ajánlatok a kiadóban. 6437

Modern 6 szobás

lakást keresek a belvárosban azonnalra. Cimeket a kiadóba keres. 1364

Kiadó lakás.

Kiadó butorozott szoba,

esetleg konyha használattal. Kossuth-utca 56. 6434

Egy tágas utcai,

irodának megfelelő lakás butorral, vagy butor nélkül, azonnalra kiadó. Hasszinger-u. 5. Ugyanott jókarban levő férfi-ruha eladó. 8116

Különbeféretű butorozott

utcai szoba, villanyvilágítással, kiszolgálással kiadó Szarvas-u. 2. 6378

2 butorozott szoba

azonnal kiadó Minorita-palota, II. em., III. kapu. 6410

Vétel és eladás.

Faj nyulak

darabonként 5 koronáért, sárgarépa kilógrammonként 50 fillérért és fokhagyma kilógrammonként 4.60 koronáért kapható Salacz-utca 6., I. emelet. 6424

Jókarban levő

használt amerikai Singer szabó varrógép, asztal és egyéb szabóeszközök, jutányos áron eladók. Cim: Szabó Péterné, Varjassy József-utca 32. 6417

Női ruhák,

téli kabát legjobban karban, eladó. Thököly-tér 5/a., földszint. 6425

Fenyő épület

12 darab 9 m. hosszú 14-es 14 cm. széles eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6422

Kisnő csákos kanári madarak eladók. Kálvin János-utca 45. 6002

Teljesen tükör,

mely kevesebb használt és teljesen jó állapotban van, megvételre kerestetik. Ajánlatok az ár megjelölésével a kiadóhivatalba küldendők. 7100

Finom méz

kapható Ifj. Weiss Mórnál Wessalényi- és Varjassy József-utca sark. Ugyanott egy üzletbelsőség kiadó. 6428

Zengern

vagy pianninó bárba, esetleg megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 6425

Fehér őle

kölyök kutyát keresek megvételre. Ajánlatok a lap kiadóhivatalában. 6438

Őcska cipőt és ruhát

a szegény gyermekek karácsonyára köszönettel fordít a Nővédeimi hivatal. 6436

Eladó

nagyobbmennyiségű kifőzött törköly. Müller Károly, Ujszentanna. 6190

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe! **Karácsonyi és újévi képeslapok nagyban és kicsinyben nagy választékban kaphatók Mandl I. papirkereskedésében Arad, Eötvös-u. 12. 6083**

Nagy karácsonyiák

4 métertől 7 méteres magasságig kaphatók az Iratos-utcai vámháznál. 6387

Rőtös és rövidaru

üzletberendezés azonnal eladó. Bővebbet a Színházi Versenybírásban. 6399

Fenyő-dísz.

és gyümölcsfa-csemeték, sima és gyökeres Ripária, szőlőkavók eladók. Ortutay Lajosnál, Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon 11-24. 5649

Pallók és gerendák,

valamint mindenemű építkezési és egyéb anyagok eladók. Bővebbet Ortutay Lajosnál, Arad, Deák Ferenc-u. 29. Telefon 11-24. 6199

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Blicier Ignácz, Boczkó-utca 1. 229

Remek stép

karácsonyi ajándéknak alkalmas cikkek érkeztek: legújabb fűzők, gallérok, keztyűk, harisnyák és fűzők, csipke, szalag nagy választékban. **Holtmann Sándor** Arad, Andrassy-tér 20. 6405

Karácsonyiák

nagyban és kicsinyben kaphatók Ortutay Lajosnál Arad, Deák Ferenc-u. 29. Telefon 11-24. 6197

Mesekönyvek,

képeskönyvek, levelezőlap- és emlékalbumok, valamint egyéb karácsonyi ajándékok nagy választéka **Deák Béla** könyv- és zeneműkereskedése, Forray-utca. 6071

Tábori dobozok,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság tér 1. Telefon 308. 601

Ezer darab hangjegy

operák, nyitányok, műdalok, stb. 40 fillérért kapható **Deák Béla** zeneműkereskedésében, Forray-utca. 6071

Új butorhitel!

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön, és részletfizetésre szállított **Garai Károly** bef. cég outorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 913

Egy alig használt egyenruhám

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Különbéle.

Dr. Schajkóvazky

lábízadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kapható Földes és Hehs gyógyszerészárban.

Hehs Vasas ebizhóra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vörképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és minden infektívából eredő meg-betegedés ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 3 kor. Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnak a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u. 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

Helsett.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapotrátótt folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ara 1 korona. Dr. Földes és Hehs pipereszappan és vegyszeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk! 12

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ara 2 korona. Földes gyógyszerész, Hehs gyógyszerész. 12

Keresek megvételre egy regiszterkasszát

fűszerkereskedésem részére. Oly kasszát veszek, amely utalványoz és összead. Ajánlatok ármegjelöléssel és a kassza közelebbi ismeretetésével „Gyors vétel” jellegre a lap kiadóhivatalába küldendők. 7074

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizetek annak, ki **Bartilla** fogvizének használatát mellett, üvege 1 kor. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büdlik. Ed. Bartilla-Winkler utoda L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Bathyan-u., Hajós Arpad gyógyszerárban és Vojtek és Weisz drogueriájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget kor. 720 bérmentve. Kerjünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak. 3921

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszinten régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 984.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintőbacillus**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyszeti laboratórium
Arad, Beres Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 215